

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA W KATOWICACH**

Katowice, dnia 16.12.2011r.

RKT-410-04/11/MK

Decyzja nr RKT-48/2011

Stosownie do art. 33 ust. 6 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. Nr 50, poz. 331 ze zmian. Dz.U. Nr 99, poz. 660, Dz.U. Nr 171, poz. 1206, Dz.U. z 2008r. Nr 157, poz. 976, Dz.U. Nr 223, poz. 1458, Dz.U. Nr 227, poz. 1505, Dz.U. z 2009r. Nr 18, poz. 97, Nr 157, poz. 1241, Dz.U. z 2011r. Nr 34, poz. 173), w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania antymonopolowego przeciwko Fabryce Kotłów i Konstrukcji Metalowych „EKOMET” Sp. z o.o. w Pleszewie oraz następującym przedsiębiorcom:

- Andrzejowi Z., Dorocie Z. oraz Teresie L. (nazwisko panięńskie – Z.) prowadzącym wspólnie działalność gospodarczą jako Firma Handlowa „DARA” s.c. w Przasnyszu,
- Józefowi B. prowadzącemu działalność gospodarczą jako Firma Handlowo-Uslugowa „Miedz-Pol” w Polanowie, Gmina Samborzec,
- Andrzejowi S. prowadzącemu działalność gospodarczą jako Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe „Dombud” w Lipsku,

I. Na podstawie art. 11 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **uznaje się** za praktykę ograniczającą konkurencję zawarcie przez Fabrykę Kotłów i Konstrukcji Metalowych „EKOMET” Sp. z o.o. w Pleszewie oraz następujących przedsiębiorców:

1. Andrzeja Z., Dorotę Z. oraz Teresę L. (nazwisko panięńskie – Z.) prowadzącym wspólnie działalność gospodarczą jako Firma Handlowa „DARA” s.c. w Przasnyszu,
2. Józefa B. prowadzącego działalność gospodarczą jako Firma Handlowo-Uslugowa „Miedz-Pol” w Polanowie, Gmina Samborzec,
3. Andrzeja S. prowadzącego działalność gospodarczą jako Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe „Dombud” w Lipsku,

niedozwolonego porozumienia ograniczającego konkurencję na rynku krajowym sprzedaży hurtowej kotłów grzewczych, polegającego na bezpośrednim ustalaniu cen sprzedaży wyrobów, poprzez ustalanie pomiędzy Fabryką Kotłów i Konstrukcji Metalowych „EKOMET” Sp. z o.o. w Pleszewie oraz wyszczególnionymi powyżej przedsiębiorcami w umowach dealerskich, cen odsprzedaży wyrobów produkowanych przez FK i KM „EKOMET” Sp. z o.o. w Pleszewie przez ww. dealerów, co stanowi naruszenie art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i **stwierdza się zaniechanie** jej stosowania z dniem 22.08.2011r.

II. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów **nakłada się**, z tytułu naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy, w zakresie opisanym w punkcie I sentencji niniejszej decyzji, kary pieniężne na poniżej wskazanych przedsiębiorców w następującej wysokości:

1. FKikM EKOMET Sp. z o.o. w Pleszewie, w wysokości 4.591 PLN (słownie: czterech tysięcy pięciuset dziewięćdziesięciu jeden złotych),
2. Andrzeja Z. prowadzącego wraz z Dorotą Z. oraz Teresą L. (nazwisko panięńskie – Z.) działalność gospodarczą jako Firma Handlowa „DARA” s.c. w Przasnyszu, w wysokości 729 PLN (słownie: siedmiuset dwudziestu dziewięciu złotych), za które to zobowiązanie odpowiadają solidarnie Dorota Z. oraz Teresa L. (nazwisko panięńskie – Z.).
3. Dorotę Z. prowadzącą wraz z Andrzejem Z. oraz Teresą L. (nazwisko panięńskie – Z.) działalność gospodarczą jako Firma Handlowa „DARA” s.c. w Przasnyszu, w wysokości 729 PLN (słownie: siedmiuset dwudziestu dziewięciu złotych), za które to zobowiązanie odpowiadają solidarnie Andrzej Z. oraz Teresa L. (nazwisko panięńskie – Z.).
4. Teresę L. (nazwisko panięńskie – Z.) prowadzącą wraz z Dorotą Z. oraz Andrzejem Z. działalność gospodarczą jako Firma Handlowa „DARA” s.c. w Przasnyszu, w wysokości 751 PLN (słownie: siedmiuset pięćdziesięciu jeden złotych), za które to zobowiązanie odpowiadają solidarnie Dorota Z. oraz Andrzej Z.
5. Józefa B. prowadzącego działalność gospodarczą jako Firma Handlowo-Usługowa „Miedź-Pol” w Polanowie, Gmina Samborzec, 1.437 PLN (słownie: tysiąca czterystu trzydziestu siedemdziesięciu złotych),
6. Andrzeja S. prowadzącego działalność gospodarczą jako Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe „Dombud” w Lipsku, 10.476 PLN (słownie: dziesięciu tysięcy czterystu siedemdziesięciu sześciu złotych).

III. Na podstawie art. 77 w związku z art. 80 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów oraz na podstawie art. 264 § 1 ustawy Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz.U. z 2000r. Nr 98, poz. 1071 ze zmian.) w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, **postanawia się obciążyć** poniżej wskazanych przedsiębiorców kosztami opisanego w punkcie I niniejszej decyzji, postępowania w wysokości:

1. FKikM EKOMET Sp. z o.o. w Pleszewie, w wysokości 17 PLN (słownie: siedemnastu złotych),
2. Andrzeja Z. prowadzącego wraz z Dorotą Z. oraz Teresą L. (nazwisko panięńskie – Z.) działalność gospodarczą jako Firma Handlowa „DARA” s.c. w Przasnyszu, w wysokości 17 PLN (słownie: siedemnastu złotych) za które to zobowiązanie odpowiadają solidarnie Dorota Z. oraz Teresa L. (nazwisko panięńskie – Z.).
3. Dorotą Z. prowadzącą wraz z Andrzejem Z. oraz Teresą L. (nazwisko panięńskie Z.) działalność gospodarczą jako Firma Handlowa „DARA” s.c. w Przasnyszu, w wysokości 17 PLN (słownie: siedemnastu złotych) za które to zobowiązanie odpowiadają solidarnie Andrzej Z. oraz Teresa L. (nazwisko panięńskie – Z.).
4. Teresą L. (nazwisko panięńskie – Z.) prowadzącą wraz z Dorotą Z. oraz Andrzejem Z. działalność gospodarczą jako Firma Handlowa „DARA” s.c. w Przasnyszu, w wysokości 17 PLN (słownie: siedemnastu złotych) za które to zobowiązanie odpowiadają solidarnie Dorota Z. oraz Andrzej Z.
5. Józefa B. prowadzącego działalność gospodarczą jako Firma Handlowo-Usługowa „Miedź-Pol” w Polanowie, Gmina Samborzec, 17 PLN (słownie: siedemnastu złotych),
6. Andrzeja S. prowadzącego działalność gospodarczą jako Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe „Dombud” w Lipsku, 17 PLN (słownie: siedemnastu złotych),
oraz **zobowiązuje się** tych przedsiębiorców do ich zwrotu na rzecz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie 14 dni od daty uprawomocnienia się decyzji.

Uzasadnienie

W związku z uzyskanymi przez Prezesa Urzędu w toku badania krajowego rynku kotłów grzewczych i podgrzewaczy wody informacjami, pozwalającymi na przypuszczenie, iż Fabryka Kotłów i Konstrukcji Metalowych „EKOMET” Sp. z o.o. w Pleszewie PPH (zwana dalej – EKOMET Sp. z o.o.) wraz z dealerami, z którymi posiada podpisane umowy dealerskie, ustala ceny odsprzedaży swoich wyrobów, przeprowadzono postępowanie wyjaśniające w tej sprawie.

Zebrane w toku postępowania wyjaśniającego informacje i dokumenty pozwoliły na przypuszczenie, że EKOMET Sp. z o.o. w zawartych przez siebie umowach dealerskich zobowiązuje dealerów do zachowania cen odsprzedaży, ustalonych przez tego przedsiębiorcę.

Dlatego też Prezes Urzędu postanowieniem z dnia 05.08.2011r. wszczął z urzędu postępowanie antymonopolowe w związku z podejrzeniem zawarcia przez EKOMET Sp. z o.o. oraz jej dealerów wskazanych w sentencji niniejszej decyzji, niedozwolonego porozumienia ograniczającego konkurencję na rynku krajowym sprzedaży hurtowej kotłów grzewczych i podgrzewaczy wody, polegającego na bezpośrednim ustalaniu cen sprzedaży wyrobów, poprzez ustalanie pomiędzy EKOMET Sp. z o.o. wraz z jej dealerami w umowach dealerskich, cen odsprzedaży przez tych dealerów wyrobów produkowanych przez EKOMET Sp. z o.o., co może stanowić naruszenie art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Postanowieniem nr 2 z tego samego dnia zaliczono w poczet dowodów informacje i dokumenty zebrane w toku postępowania wyjaśniającego poprzedzającego wszczęcie niniejszego postępowania. Natomiast postanowieniami nr 3 i 4 ograniczono stronom prawo wglądu do materiału dowodowego niniejszego postępowania w zakresie wskazanym w tych postanowieniach.

W ustosunkowaniu się do wszczęcia niniejszego postępowania EKOMET Sp. z o.o. pismem z dnia 19.08.2011r. (karty od nr 147 do nr 149) zajęła stanowisko, iż nigdy nie miała zamiaru zawierania jakichkolwiek porozumień z innymi podmiotami, których celem byłoby ograniczenie konkurencji na rynku kotłów grzewczych (podgrzewaczy wody nie produkuje). Przedsiębiorca ten wyjaśnił, iż jest małym przedsiębiorcą zatrudniającym zaledwie kilkudziesięciu pracowników, nie będącym w stanie zmonopolizować rynku. Zawarte umowy dealerskie z przedsiębiorcami będącymi stronami niniejszego postępowania miały tylko i wyłącznie charakter formalno-prawny. Miały one na celu zapewnienie bezpieczeństwa obrotu i finansów firmy, jej dobrej kondycji oraz zapewnienie miejsc pracy swoim pracownikom. Przedsiębiorcy będący stronami tego postępowania sprzedają kotły grzewcze również innych producentów krajowych i zagranicznych. Sprzedaż dokonywana za pośrednictwem tych przedsiębiorców stanowi jedynie ułamek obrotów tego przedsiębiorcy.

Ponadto w ocenie tego przedsiębiorcy kwestionowany przez Prezesa Urzędu zapis w umowach dealerskich, nie zobowiązywał dealerów do żadnych zachowań na rynku. EKOMET Sp. z o.o. nigdy nie próbowała dyktować cen dealerom, gdyż zapis ten był jedynie zapisem niefortunnym i dotyczył cen, jakie miały być zachowane przy płatnościach dealerów EKOMET Sp. z o.o. Natomiast wysokość cen odsprzedaży zależy wyłącznie od woli dealera. Tym samym nie było ich celem jakiegokolwiek ustalanie cen na skutek zawartego porozumienia. Mając jednakże na względzie, iż Prezes Urzędu uznał ww. zapis w umowie za błędny EKOMET Sp. z o.o. uznała za zasadne dokonać zmiany treści tych umów.

Ponadto w pismach z dnia 21.03.2011r. oraz z dnia 08.04.2011r. EKOMET Sp. z o.o. wyjaśniła (karty nr 38 i nr 126), iż zakupione przez dealerów urządzenia przechodzą na ich własność na podstawie wystawionej faktury VAT. W ramach udzielonego upustu, dealer zobowiązany jest do sprzedaży urządzenia w cenie katalogowej. Jednakże zdaniem EKOMET Sp. z o.o. w drodze indywidualnych negocjacji dealer może odsprzedać urządzenie po niższej cenie zmniejszając swój zysk.

Z kolei Andrzej Z., Dorota Z. oraz Teresa L. (nazwisko panińskie – Z.) prowadzący działalność gospodarczą jako Firma Handlowa „DARA” s.c. w Przasnyszu (zwani dalej DARA s.c.), w toku postępowania stwierdzili, iż zapisy umowy dealerskiej zawartej z EKOMET Sp. z o.o. interpretują w ten sposób, iż przedsiębiorca ten jedynie sugeruje wysokość cen odsprzedaży, które

odpowiadają wysokości cen fabrycznych. W praktyce natomiast kotły EKOMET Sp. z o.o. sprzedają po cenach niższych od tzw. fabrycznych w ramach udzielanych przez tego przedsiębiorcę upustów (karta nr 130). Z kolei w piśmie z dnia 16.08.2011r. przedsiębiorcy stwierdzili, iż są małą firmą o charakterze lokalnym, a EKOMET Sp. z o.o. nigdy nie żądała stosowania cen fabrycznych jako ich obowiązujących (karta nr 168).

Podobne stanowisko w toku postępowania zajął Andrzej S., który stwierdził, iż sprzedaje wyroby EKOMET Sp. z o.o. według sugerowanych cen detalicznych zawartych w cenniku, który otrzymał od tego producenta (karta nr 140). Zdaniem tego przedsiębiorcy ceny za sprzedaż kotłów EKOMET Sp. z o.o., ustala on samodzielnie na dowód czego przedsiębiorca ten przesłał kopie faktur (karty od nr 153 do nr 157).

Zawiadomieniem z dnia 25.10.2011 r. Prezes Urzędu powiadomił strony postępowania o zakończeniu zbierania materiału dowodowego, oraz o możliwości zapoznania się z materiałem dowodowym zebrany w aktach sprawy.

Prezes Urzędu ustalił, co następuje:

EKOMET Sp. z o.o. jest przedsiębiorcą wpisanym do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000199731 (dowód: karty od nr 22 do 26). Przedmiotem działalności tego przedsiębiorcy jest m.in. produkcja konstrukcji metalowych i ich części, produkcja grzejników i kotłów centralnego ogrzewania oraz innych urządzeń i wyrobów z metali.

Dokumenty poświadczające prowadzenie przez pozostałe strony postępowania działalności gospodarczej znajdują się również w aktach sprawy (Andrzej Z., Dorota Z. oraz Teresa L. „DARA” s.c. – karty nr 131, 132, 133; Józef B. FHU „Miedź-Pol” – karta nr 137, Andrzej S. PUH „DOMBUD” w Lipsku – karta nr 143).

EKOMET Sp. z o.o. specjalizuje się w wytwarzaniu i montażu kotłów centralnego ogrzewania oraz kotłów parowych, w tym m.in. produkcji grzejników i kotłów, wytwornic pary, pieców, palenisk i palników piecowych. Ponadto firma zajmuje się świadczeniem usług montażowych i wykonawstwem kotłowni pod klucz. EKOMET Sp. z o.o. posiada w swojej ofercie m.in. kotły wodne, parowe i nadmuchowe. Całość produkcji tego przedsiębiorcy sprzedawana jest na rynku krajowym. Przedsiębiorca większość swojej produkcji sprzedaje bezpośrednio odbiorcom, jednakże spora część produkcji jest sprzedawana poprzez dealerów.

Obecnie EKOMET Sp. z o.o. posiada zawartych około 27 umów dealerskich, jednakże w 2010r. obrót wyrobami tego przedsiębiorcy zrealizowało tylko trzech przedsiębiorców będących stronami niniejszego postępowania.

EKOMET Sp. z o.o. posiada zawarte umowy dealerskie z następującymi przedsiębiorcami będącymi stronami niniejszego postępowania:

- umowa dealerska nr 07/C2/06 z dnia 19.04.2006r. zawarta pomiędzy EKOMET Sp. z o.o. a DARA s.c. w Przasnyszu (karty od nr 49 do nr 51),
- umowa dealerska nr 09/C2/06 z dnia 19.04.2006r. zawarta pomiędzy EKOMET Sp. z o.o. a Józefem B. FHU „Miedź-Pol” (karty od nr 46 do nr 48),
- umowa dealerska nr 02/C2/06 z dnia 19.04.2006r. zawarta pomiędzy EKOMET Sp. z o.o. a Andrzejem S. PUH „DOMBUD” w Lipsku (karty od nr 43 do nr 45).

Powyżej wskazane umowy zostały zawarte przez EKOMET Sp. z o.o. z różnymi podmiotami, jednakże w oparciu o podobny wzór umowy, w związku z czym zawierają tożsame w swojej treści uregulowania. Z tego też względu Prezes Urzędu dokonał łącznej analizy treści umów zawartych między wyżej wymienionymi przedsiębiorcami pod kątem naruszenia art. 6 ust 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Z treści przeanalizowanych umów wynika, że ich przedmiotem jest powierzenie dealerowi dystrybucji i sprzedaży produktów i usług wytwarzanych i świadczonych przez EKOMET Sp. z o.o.

Zgodnie z § 2 tych umów dealer upoważniony jest do dystrybucji i sprzedaży produktów i usług świadczonych przez producenta tj. EKOMET Sp. z o.o., nabywanych bezpośrednio od niego i zgodnie z wszelkimi warunkami oferowanymi przez niego klientom. W szczególności dealer jest zobowiązany do zachowania cen, warunków gwarancji i dostawy oraz udzielenia informacji technicznej w zakresie doboru, obsługi i ekspozycji kotła.

Z wyłączeniem towarów będących własnością dealera, dealer jest zobowiązany uzgadniać wszelkie zobowiązania wobec klienta z EKOMET Sp. z o.o. Dla końcowego uzgodnienia wymagana jest forma pisemna.

Z tytułu podejmowanych przez dealera czynności otrzyma on od producenta upust w wysokości określonej w § 3 umowy dealerskiej. Zakupiony w „EKOMET” Sp. z o.o. towar pozostaje jego własnością do chwili zapłaty przez dealera całej uzgodnionej kwoty. Dealer może uzyskać status „punktu sprzedaży kotłów EKOMETU” po wyrażeniu zgody przez tego przedsiębiorcę. Umowy te zostały zawarte na czas nieokreślony.

Jak wynika z wyjaśnień EKOMET Sp. z o.o. przekazanych w piśmie z dnia 04.06.2010r. w toku badania rynku kotłów grzewczych (karta nr 20) dealerzy sprzedają kotły wg cen katalogowych ustalonych przez EKOMET Sp. z o.o. Od sprzedanych kotłów dealerzy uzyskują opust w zależności od rodzaju sprzedanego urządzenia, okresu i terminu sprzedaży. W szczególnych przypadkach (dotyczy to kotłów o dużej mocy) uzgadniana jest indywidualna cena do ostatecznego odbiorcy lub wielkość opustu. Przedsiębiorca ten stara się na bieżąco monitorować ceny kotłów stosowanych na rynku w celu ustalenia zachodzących zmian w tym zakresie.

Z powyższych ustaleń wynika, iż EKOMET Sp. z o.o. w umowach dealerskich zawartych ze swoimi dealerami zobowiązała ich do dokonywania odsprzedaży produkowanych przez niego kotłów po ustalonych przez niego cenach w katalogach. Oznacza to, że pomiędzy EKOMET Sp. z o.o., a jej odbiorcami nastąpiło tzw. ustalenie cen odsprzedaży wyrobów tego przedsiębiorcy dalszym odbiorcom.

W toku prowadzonego postępowania EKOMET Sp. z o.o. przedstawiła aneksy do umów dealerskich zawartych z przedsiębiorcami będącymi stronami niniejszego postępowania.

Aneksy te zostały podpisane przez EKOMET Sp. z o.o. z następującymi przedsiębiorcami będącymi stronami niniejszego postępowania:

- aneks nr 1/2011 zawarty w dniu 22.08.2011r. do umowy dealerskiej nr 07/C2/06 zawartej pomiędzy „DARA” s.c. a EKOMET Sp. z o.o. (karta nr 172),
- aneks nr 1/2011 zawarty w dniu 22.08.2011r. do umowy dealerskiej nr 02/C2/06 zawartej pomiędzy Andrzejem S. PUH Dombud w Lipsku a EKOMET Sp. z o.o. (karta nr 173),
- aneks nr 1/2011 zawarty w dniu 22.08.2011r. do umowy dealerskiej nr 09/C2/06 zawartej pomiędzy Józefem B. FUH „Miedź-Pol” w Samborzcu a EKOMET Sp. z o.o. (karta nr 174).

Zgodnie z postanowieniami tych aneksów, wprowadzają one następujące zmiany w umowach dealerskich. Mianowicie zgodnie z § 1 tych aneksów zmienia się w umowach dealerskich § 2 pkt 1 w ten sposób, iż dotychczasową treść od słów: *„W szczególności Dealer jest zobowiązany do zachowania cen warunków gwarancji i dostawy oraz udzielania informacji technicznej w zakresie doboru, obsługi i ekspozycji kotła”*, zastępuje się treścią: *„Przy sprzedaży wyrobów Dealer zobowiązuje się udzielać swym klientom dokładne oraz prawdziwe informacje dotyczące wyrobów, dane o ich funkcjach i możliwościach wykorzystania. Dealer upoważniony jest do ustalania cen, za które będzie sprzedawał wyroby swoim klientom. Załączony cennik zawiera sugerowane ceny detaliczne produktów obowiązujące również w dziale sprzedaży producenta”*.

Pozostałe postanowienia umów dealerskich zawartych pomiędzy tymi przedsiębiorcami nie uległy zmianie. Aneks wszedł w życie z dniem 22.08.2011r.

Z powyższych ustaleń wynika, iż EKOMET Sp. z o.o. na skutek zmiany umów dealerskich wyeliminowała z treści tych umów łączących ją z pozostałymi stronami niniejszego postępowania, zapis dotyczący obowiązku dealerów w zakresie zachowania cen ustalonych przez EKOMET Sp. z o.o.

Prezes Urzędu zważył, co następuje:

I.

Interes publicznoprawny

Zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu podejmuje działania w przypadku podejrzenia naruszenia przez przedsiębiorców interesu publicznego. Wobec powyższego warunkiem niezbędnym do oceny działania danego przedsiębiorcy w świetle ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jest wykazanie, iż jego działania naruszyły interes publicznoprawny. W ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów brak jest definicji ustawowej, co należy rozumieć poprzez interes publicznoprawny. Jednakże na tle dotychczasowego orzecznictwa antymonopolowego, wykształconego co prawda w czasie obowiązywania poprzedniej ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, ale zachowującego swoją aktualność również obecnie, utrwalił się pogląd, iż naruszenie interesu publicznoprawnego ma miejsce wówczas, gdy działaniami, będącymi przedmiotem postępowania, zagrożony jest interes ogólnospołeczny, co może mieć miejsce m.in. wówczas, gdy skutkiem określonych sprzecznych z przepisami ustawy działań, dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku¹. Przykładowo należy wskazać na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29.05.2001r. (sygn. akt I CKN 1217/98), w którym to wyroku Sąd uznał, iż ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów ma służyć ochronie interesu ogólnospołecznego (publicznego) polegającego na zapewnieniu właściwych warunków funkcjonowania rynku gospodarczego, tj. prowadzenia przez przedsiębiorców działalności w warunkach konkurencji oraz możliwości swobodnego podejmowania decyzji, co do warunków prowadzenia tej działalności. Rynek taki może jednak funkcjonować prawidłowo tylko, jeśli zapewnione są warunki powstania i rozwoju konkurencji. Jedynie w warunkach niezakłóconej konkurencji, przedsiębiorcy i konsumenci mają gwarancję realizacji konstytucyjnej wolności gospodarczej i ochrony swoich praw. Istotą bowiem konkurencji jest współzawodnictwo przedsiębiorców w celu uzyskania przewagi na rynku, pozwalającej na osiągnięcie maksymalnych korzyści ekonomicznych ze sprzedaży towarów i usług, oraz maksymalne zaspokojenie potrzeb konsumentów przy, jak najniższej cenie. Decyduje o tym wolne i nieskrępowane działanie mechanizmów rynkowych w tym zapewnienie możliwości swobodnego podejmowania decyzji. Natomiast wszelkie formy uzgodnionych działań przedsiębiorców, których celem lub skutkiem jest ograniczenie wolności działalności gospodarczej uczestników rynków, są naruszeniem reguł konkurencji i stanowią naruszenie przepisów ustawy. Tym samym ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów chroni konkurencję jako zjawisko o charakterze instytucjonalnym.

Ponadto na tle obowiązującego orzecznictwa antymonopolowego², należy uznać, iż naruszenie interesu publicznoprawnego ma miejsce wówczas, gdy działaniami będącymi przedmiotem postępowania antymonopolowego zagrożony jest interes ogólnospołeczny, choć ma miejsce także wtedy, gdy skutkami działań sprzecznych z przepisami prawa antymonopolowego, dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku lub, gdy działania te wywołują niekorzystne zjawiska na rynku. W tym kontekście oznacza to, iż dobrem chronionym przez przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest samo istnienie konkurencji jako atmosfery, w jakiej prowadzona jest działalność gospodarcza na rynku, gdyż w interesie publicznym leży istnienie i rozwój konkurencji na wszystkich rynkach właściwych. Stąd też działania ograniczające powstanie lub rozwój konkurencji, lub też działania wskazujące na zagrożenie dla funkcjonowania rynku są praktykami niepożądanymi i naruszają interes publicznoprawny.

W okolicznościach niniejszej sprawy oznacza to, iż warunkiem niezbędnym do oceny, czy porozumienie zawarte przez EKOMET Sp. z o.o. z jej dealerami stanowi naruszenie przepisów

¹ (E.Modzelewska-Wachal, Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz, Wyd. Twigger, Warszawa 2002r.).

² Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 05.06.2008r. (sygn. akt. III CKN 40/07).

ustawy, jest wykazanie, iż porozumienie to naruszyło interes publicznoprawny konkurentów i (lub) konsumentów.

Powodem wszczęcia niniejszego postępowania antymonopolowego było przypuszczenie zawarcia przez EKOMET Sp. z o.o. oraz jej dealerów porozumienia polegającego na ustalaniu cen odsprzedaży wyrobów poprzez zobowiązanie dealerów w umowach dealerskich do prowadzenia sprzedaży wyrobów EKOMET Sp. z o.o. po cenach ustalonych przez tego przedsiębiorcę, co w ocenie Prezesa Urzędu stanowi naruszenie art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Na skutek zawartych umów dealerskich, dealerzy EKOMET Sp. z o.o. byli zobowiązani do sprzedaży kotłów „EKOMET Sp. z o.o. swoim klientom, po cenach ustalonych w katalogach przez tego przedsiębiorcę.

U podstaw zakazu zawierania porozumień ograniczających konkurencję leży postulat samodzielności rynkowej przedsiębiorców, z którego wynika zakaz nawiązywania wszelkich kontaktów, których celem lub skutkiem jest ograniczenie konkurencji na rynku właściwym. Ustalanie cen o określonej wielkości, pomiędzy producentem, a jego odbiorcami, jest postacią typowego porozumienia cenowego, którego skutkiem może być ograniczenie konkurencji cenowej pomiędzy podmiotami działającymi na tym samym szczeblu obrotu. Stosowanie przez przedsiębiorców cen o ustalonej wysokości, powoduje ograniczenie konkurencji cenowej pomiędzy konkurentami, którzy nie pobierają za swoje usługi cen niższych niż wynikające z cennika.

Porozumienia cenowe w tym również wertykalne zaliczają się do najcięższych naruszeń konkurencji, gdyż zazwyczaj wywołują niekorzystne działania na rynku, zniekształcając ten rynek, ograniczając albo eliminując na nim konkurencję. Działania te naruszają zatem interes ogólnospołeczny³.

Ustalanie pomiędzy przedsiębiorcami cen o określonej wysokości może wpływać negatywnie na poziom cen stosowanych na rynku, w tym zwiększać koszty po stronie osób nabywających usługi uczestników porozumienia tj. w tym przypadku odbiorców dealerów EKOMET Sp. z o.o., co w ostatecznym rachunku może godzić w interes i dobrobyt konsumentów. Wobec powyższego skutki zawarcia porozumienia przez EKOMET Sp. z o.o. oraz jej dealerów mogły być odczuwalne przede wszystkim dla tych przedsiębiorców, a w dalszej konsekwencji także i konsumentów, czyli nieograniczonej liczby uczestników tego rynku, co uzasadnia twierdzenie, iż w niniejszej sprawie mógł zostać naruszony interes publicznoprawny.

W związku z powyższym w niniejszej sprawie, w ocenie Prezesa Urzędu, zaistniały podstawy do wszczęcia w interesie publicznym postępowania, którego celem było wyeliminowanie z rynku praktyki naruszającej przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Oznacza to, iż działania EKOMET Sp. z o.o. oraz dealerów tego przedsiębiorcy mogą podlegać ocenie w świetle przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Rynek właściwy

Kolejnym warunkiem niezbędnym do oceny, czy przedsiębiorcy, przeciwko którym wszczęto postępowanie naruszyli przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jest zdefiniowanie rynku właściwego, na którym doszło do zawarcia porozumienia.

Zgodnie z art. 4 pkt 9 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez rynek właściwy rozumie się rynek towarów, które ze względu na ich przeznaczenie, cenę oraz właściwości, w tym jakość, są uznawane przez ich nabywców za substytuty oraz oferowane są na obszarze, na którym, ze względu na ich rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji.

Tym samym elementami niezbędnymi do określenia rynku właściwego, jest jego zdefiniowanie pod względem produktowym i geograficznym.

³ Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23.07.2003r. (sygn. akt I CKN 496/01).

Rynek produktowy

Punktem wyjścia do wyznaczania rynku produktowego w danej sprawie jest zdefiniowanie towarów, które ze względu na ich przeznaczenie, cenę oraz właściwości są uznawane przez nabywców za substytuty.

Jak wynika z treści umów dealerskich, postanowienia w nich zawarte dotyczą dystrybucji produktów i usług świadczonych przez EKOMET Sp. z o.o. Ponadto, jak wynika z § 2 umów dealerskich, zapis w nich zawarty zobowiązujący dealerów EKOMET Sp. z o.o. do zachowania cen, dotyczy kotłów produkowanych przez tego przedsiębiorcę tj. kotłów centralnego ogrzewania oraz kotłów parowych, w których przedsiębiorca ten się specjalizuje. Wobec powyższego w ocenie Prezesa UOKiK rynkiem właściwym produktowo w tej sprawie jest szeroko zdefiniowany rynek kotłów grzewczych.

W ocenie Prezesa Urzędu rynek kotłów grzewczych można z pewnością podzielić na poszczególne rodzaje kotłów np. ze względu na różne rodzaje paliwa np. węglowe, olejowe, gazowe, zastosowanie (tj. kotły do użytku domowego oraz do użytku przemysłowego), kotły stojące i wiszące, czy też ze względu na zastosowaną technologię np. kotły wodne, parowe i nadmuchowe. Jednakże pomimo tego, że rynek właściwy definiowany jest zwykle przez organy ochrony konkurencji i konsumentów dosyć wąsko, tak aby został zidentyfikowany poziom konkurencji na rynku, to w niniejszej sprawie Prezes Urzędu uznał, iż na potrzeby tego postępowania dotyczącego zawarcia niedozwolonego porozumienia ograniczającego konkurencję, z racji tego, iż analizowane w niniejszym postępowaniu umowy dealerskie dotyczą różnego rodzaju kotłów grzewczych można uznać ww. wyroby za jeden rynek produktowy i nie ma konieczności dokonywania dalszej segmentacji tego rynku oraz wyznaczania pozycji na tym rynku posiadanej przez poszczególnych jego uczestników. Dlatego też Prezes Urzędu uznał, iż uzasadnione w niniejszej sprawie jest przyjęcie, że kotły grzewcze stanowią jeden rynek produktowy.

Za możliwością tak szerokiego ujmowania rynku przemawia również orzecznictwo Komisji Europejskiej. Przykładowo w decyzji dotyczącej koncentracji Remeha Group/Baxi Holdings⁴, Komisja uznała na potrzeby tej koncentracji rynek kotłów grzewczych za jeden rynek produktowy.

W rozpatrywanej sprawie Prezes Urzędu uznał również, iż dokonywanie szczegółowej segmentacji rynku kotłów grzewczych nie jest uzasadnione z uwagi na fazę obrotu, na jakiej doszło do zawarcia antykonkurencyjnego porozumienia. Mianowicie zarzucane ustalanie ceny odsprzedaży kotłów grzewczych odbyło się pomiędzy producentem tych kotłów tj. EKOMET Sp. z o.o., a odbiorcami tj. dealerami nabywającymi hurtowo te wyroby celem odsprzedaży odbiorcom finalnym, a zatem na poziomie obrotu hurtowego. Skutkiem tego porozumienia mogło być ujednoclenie cen odsprzedaży przez dealerów wyrobów EKOMET Sp. z o.o. odbiorcom detalicznym. Dlatego też Prezes Urzędu ostatecznie uznał, iż uwzględniając fazę obrotu, rynkiem produktowym w niniejszej sprawie, na którym doszło do zawarcia porozumienia, jest rynek sprzedaży hurtowej kotłów grzewczych zaś ewentualne skutki porozumienia występują na rynku sprzedaży detalicznej.

Podobne stanowisko w kwestii określenia rynku właściwego zajął Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, który w jednym ze swoich wyroków stwierdził, iż przy określaniu rynku produktowego należy m.in., obok towaru na nim oferowanego, wziąć pod uwagę fazę obrotu towarowego (zbyt, hurt, detal) oraz określić, w jakim zakresie uczestnicy rynku poddani są współzawodnictwu ze strony konkurencji⁵. W wyroku tym Sąd zgodził się z ustaleniami Prezesa Urzędu poczynionymi w decyzji, który uznał za właściwy rynek produktowy dystrybucję kotłów grzewczych, mimo tego, że z punktu widzenia finalnego odbiorcy rynek ten mógłby podlegać dalszej segmentacji⁶. Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów rozpatrując odwołanie od tej decyzji, podtrzymał ustalenia Prezesa Urzędu co do właściwego rynku produktowego w tej sprawie.

⁴ Case No COMP/M.5573

⁵ Wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 23 marca 2006 r., sygn. akt XVII AmA 130/04.

⁶ Decyzja Prezesa UOKiK z dnia 2 września 2004 r., nr RPZ 21/2004

Ponadto za szerokim ujmowaniem rynku w sytuacji, gdy ograniczenie konkurencji ma miejsce na poziomie hurtowym przemawia także orzecznictwo Komisji Europejskiej. Przykładowo w decyzjach Komisji (decyzja nr IV/M.009-Fiat *Geotech/Ford New Holland*, decyzja nr IV/M.256-Linde/Fiat), za produktowy rynek właściwy została uznana dystrybucja pewnej grupy towarów, bez węższej segmentacji uwzględniającej poszczególne towary, stanowiące przedmiot obrotu⁷.

Podsumowując Prezes Urzędu uznał, iż w okolicznościach przedmiotowej sprawy rynkiem właściwym produktowo jest rynek sprzedaży hurtowej kotłów grzewczych.

Rynek geograficzny

Biorąc pod uwagę definicję rynku właściwego wynikającą z art. 4 pkt 9 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, rynkiem geograficznym właściwym w danej sprawie jest obszar, na którym biorąc pod uwagę bariery dostępu do tego rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji, czyli obszar, na którym warunki konkurencji, dotyczące danego towaru, są dostatecznie jednorodne i który można odróżnić od obszarów sąsiadujących. Na wielkość rynku geograficznego mają przede wszystkim wpływ naturalne cechy badanego towaru. Te bowiem bezpośrednio oddziałują na charakter jego transportu oraz udział kosztów transportu w jego cenie końcowej. Na granice rynku geograficznego mogą mieć także wpływ czynniki natury prawnej, w szczególności wszelkiego rodzaju bariery dostępu do rynku takie, jak monopol prawny na prowadzenie określonej działalności gospodarczej, cła, istotne różnice podatkowe, czy bariery pozataryfowe w postaci różnego rodzaju atestów lub świadectw bezpieczeństwa, mających istotne znaczenie w obrocie międzynarodowym.

Zdaniem Prezesa Urzędu rynkiem właściwym w ujęciu geograficznym dla rynku sprzedaży hurtowej kotłów grzewczych jest rynek krajowy.

Wyodrębniając obszar rynku właściwego pod względem geograficznym Prezes Urzędu wziął pod uwagę, iż dealerzy kotłów grzewczych produkowanych przez EKOMET Sp. z o.o. rozmieszczeni są na terenie całej Polski. Na różnych obszarach kraju występują jednolite dla wszystkich przedsiębiorców warunki konkurencji. O krajowym wymiarze rynku sprzedaży hurtowej kotłów grzewczych świadczy również prowadzenie przez EKOMET Sp. z o.o. jednolitej polityki cenowej w stosunku do dealerów na terenie całego kraju. Właściwości towarów produkowanych i sprzedawanych przez EKOMET Sp. z o.o. nie ograniczają możliwości ich transportu, a koszty transportu nie stanowią czynnika, który ma znaczenie przy podejmowaniu przez dealerów decyzji o współpracy z tym przedsiębiorcą, co również przemawia za krajowym zasięgiem tego rynku.

Dlatego też zdaniem Prezesa Urzędu rynkiem właściwym w ujęciu geograficznym jest w przedmiotowej sprawie rynek krajowy.

Ostatecznie Prezes Urzędu uznał, iż rynkiem właściwym w tej sprawie jest rynek krajowy sprzedaży hurtowej kotłów grzewczych.

Nadmienić należy, iż w ocenie Prezesa Urzędu, przy analizie niniejszej sprawy, bardziej szczegółowa analiza rynku nie miałaby dla tej sprawy istotnego znaczenia. Porozumienia polegające na ustalaniu minimalnych, czy też w określonej wysokości cen odsprzedaży nie podlegają wyłączeniu na podstawie § 11 obowiązującego od dnia 1 czerwca 2011r. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 marca 2011r. w sprawie wyłączenia niektórych rodzajów porozumień wertykalnych spod zakazu porozumień ograniczających konkurencję (Dz.U. Nr 81, poz. 441). Nie podlegały również wyłączeniu na podstawie § 7 obowiązującego poprzednio rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 listopada 2007r. w sprawie wyłączenia niektórych rodzajów porozumień wertykalnych spod zakazu porozumień ograniczających konkurencję (Dz.U. Nr 230, poz. 1691),

⁷ S. Gronowski, *Ustawa Antymonopolowa Komentarz*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 1999,

oraz nie podlegały takiemu wyłączeniu na podstawie § 10 pkt 1 poprzedzającego go rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 2002 r. (Dz. U. z 2002 r. Nr 142, poz. 1189 ze późn. zm.). Stąd też, co do zasady porozumienia w zakresie ustalania cen sztywnych, czy też minimalnych nie korzystają z żadnych wyłączeń spod zakazu, gdyż są one traktowane bardzo restrykcyjnie i są niedozwolone niezależnie od wielkości udziału w rynku przedsiębiorców uczestniczących w porozumieniu zarówno w krajowym, jak i wspólnotowym prawie konkurencji. Dlatego też bardziej szczegółowa analiza rynku właściwego w tej sprawie oraz pozycji zajmowanej na nim przez uczestników niniejszego porozumienia, dla oceny tego porozumienia nie ma zasadniczego znaczenia.

Istota, cel i skutki zawartego porozumienia

Stronom niniejszego postępowania został postawiony zarzut zawarcia porozumienia ograniczającego konkurencję na rynku krajowym sprzedaży hurtowej kotłów grzewczych, polegającego na bezpośrednim ustalaniu cen sprzedaży wyrobów, poprzez ustalanie pomiędzy EKOMET Sp. z o.o. oraz jej dealerami w umowach dealerskich, cen odsprzedaży wyrobów produkowanych przez EKOMET Sp. z o.o. przez ww. dealerów, co zdaniem Prezesa UOKiK jest praktyką ograniczającą konkurencję, o jakiej mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zgodnie z art. 4 pkt 5 i pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przez porozumienia rozumie się umowy zawierane między przedsiębiorcami lub związkami przedsiębiorców albo niektóre postanowienia tych umów, a także uzgodnienia dokonane w jakiegokolwiek formie przez dwóch lub więcej przedsiębiorców lub też uchwały i inne akty zobowiązań przedsiębiorców lub ich organów. Szczególnym rodzajem porozumień są porozumienia dystrybucyjne zawierane między przedsiębiorcami działającymi na różnych szczeblach obrotu, których celem jest zakup towarów dokonywany z zamiarem ich dalszej odsprzedaży.

Porozumienia takie są zakazane zgodnie z art. 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jeśli ich celem lub skutkiem jest wyeliminowanie, ograniczenie lub naruszenie konkurencji. Tym samym ustawodawca przewidział, iż dla uznania porozumienia za ograniczające konkurencję wystarczające jest wykazanie, iż celem lub skutkiem zawartego porozumienia było naruszenie reguł konkurencji na rynku.

Przez cel porozumienia należy rozumieć wolę jego uczestników wyrażoną np. w treści danego dokumentu, jak również to czego strony wyraźnie nie określiły w danym dokumencie, ale stawiają sobie za cel. Tym samym dla określenia celu porozumienia podstawowe znaczenie ma obiektywny jego cel, a nie subiektywne wyobrażenia uczestników tego porozumienia o celach, czy też motywach działania, gdyż antykonkurencyjny cel porozumienia istnieje obiektywnie, niezależnie od subiektywnego przekonania jego uczestników. Ponadto dla stwierdzenia, czy cel porozumienia jest antykonkurencyjny, należy uwzględnić nie tylko treść danego porozumienia, ale także inne czynniki, takie jak: cele porozumienia jako takiego w danym kontekście gospodarczym i prawnym⁸. Tym samym zakazem, o jakim mowa w art. 6 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów objęte są nie tylko porozumienia, których jawnym celem jest ograniczenie konkurencji, ale także porozumienia, które faktycznie taki skutek wywołały lub też mogły wywołać. Oznacza to, iż dla faktu istnienia porozumienia drugorzędne są przyczyny zamieszczenia w umowie dealerskiej zapisu zobowiązującego dealerów do zachowania cen. Mianowicie jak w jednym ze swoich wyroków wskazał Sąd Apelacyjny⁹, „...„Cel” porozumienia odnoszony jest najczęściej w polskiej doktrynie i orzecznictwie do motywacji stron porozumienia (celu podjętych przez nie działań). Ów cel wiązany jest jednak – przynajmniej w części wypadków – nie tyle z subiektywnym zamiarem naruszenia konkurencji, co raczej z zamiarem osiągnięcia określonych skutków, które to skutki mogą mieć antykonkurencyjny wymiar. Bowiem nawet jeżeli strony

⁸ Wyrok ETS z dnia 6 kwietnia 2006, w sprawie C-551/03 P General Motors BV, wyrok ETS w sprawie C-105/04 P Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied, ECR 2006, s I-8725, pkt 136.

⁹ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 20 lipca 2011r. sygn. akt VI ACA 141/11.

porozumienia nie mają świadomości bezprawności swoich działań, czy wręcz działają w dobrej wierze, ale analiza treści porozumienia pozwala na przyjęcie, iż celem jego zawarcia było naruszenie konkurencji, porozumienie takie kwalifikowane jest jako sprzeczne z prawem. Tak rozumiany „przedmiot porozumienia” odrywa się całkowicie od subiektywnych zamiarów stron, od „celu” ich działania. Liczy się bowiem wyłącznie treść porozumienia, to co wynika z jego postanowień dla konkurencji na rynku...”. Ponadto w wyroku tym Sąd stwierdził, iż porozumienie zawarte pomiędzy producentem, a jego dystrybutorem dotyczące ustalania cen odsprzedaży w sposób oczywisty ma na celu wyeliminowanie lub co najmniej ograniczenie konkurencji na rynku właściwym. Antykonkurencyjny charakter porozumienia wynika z samej treści umów handlowych zawieranych przez producenta z dystrybutorami, gdyż postanowienia nakazującego dystrybutorom przestrzegać określonych cen minimalnych w dalszej odsprzedaży nie można bowiem racjonalnie uzasadniać inaczej, niż poprzez przyjęcie, iż ma ono na celu ograniczenie konkurencji wewnątrzmarkowej¹⁰.

Tym samym w niniejszej sprawie cel antykonkurencyjny jest widoczny w samej treści § 2 umowy dealerskiej, zgodnie z którym dealerzy są zobowiązani do zachowania cen ustalonych przez producenta. Porozumienie to w swoim założeniu miało uniemożliwić tym przedsiębiorcom nieograniczone reagowanie na zaistniałą sytuację na rynku, dostosowywanie stosowanych przez siebie cen w zależności od posunięć cenowych konkurentów.

Trybunał Sprawiedliwości wielokrotnie w swoich orzeczeniach zajmował stanowisko, iż ustalanie przez uczestników porozumienia ogólnie obowiązujących cen, nawet, gdy ceny te nie są stosowane w praktyce, stanowi naruszenie zasad konkurencji, jeżeli ich celem jest naruszenie konkurencji.¹¹ Podobnie również Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 7 listopada 2005 r. uznał, iż stwierdzenie wskazanej w art. 5 obowiązującej uprzednio ustawy z dnia 15.12.2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst. jedn. Dz.U. z 2005r. Nr 244, poz. 2080 ze zm.) praktyki, następuje w drodze wykazania wspólnych uczestnikom porozumienia zachowań, nawet jeżeli na rynku nie ujawniają się antykonkurencyjne skutki takiego działania.¹² Stąd też bez znaczenia dla stwierdzenia zawarcia przez przedsiębiorców porozumienia jest, czy na skutek jego zawarcia, wystąpiły skutki antykonkurencyjne oraz, czy doszło do zrealizowania zawartego porozumienia przez jego uczestników. Okoliczności te mogą mieć jedynie wpływ na ocenę stopnia szkodliwości zawartego porozumienia.

Porozumienia ograniczające konkurencję zarówno w prawie konkurencji, jak i w orzecznictwie organów ochrony konkurencji, uznawane są za poważne naruszenia tego prawa, zniekształcające konkurencję na rynku lub też zmierzającymi do jej zniekształcenia i oddziałującymi niekorzystnie na uczestników rynku tj. nie tylko na uczestników porozumienia, ale i na ich kontrahentów. Poprzez zawarcie niedozwolonego porozumienia, konkurenci pozbawają się możliwości posiadania swobody decyzyjnej, jaka istnieje, gdy mechanizmy konkurencji działają w sposób nieskrępowany. W konsekwencji atrakcyjność oferty dla konsumentów ulega pogorszeniu.

Porozumienia mogą być zarówno porozumieniami poziomymi tj. zawieranymi przez konkurentów, jak i pionowymi, czyli zawieranymi przez przedsiębiorców działających na różnych szczeblach obrotu towarowego. Do porozumień pionowych zalicza się w szczególności porozumienia dystrybucyjne, zawierane przez producentów lub importerów z odbiorcami, których skutkiem może być np. ustalanie cen odsprzedaży.

Przykładowy wykaz zachowań przedsiębiorców na rynku, które mogą być uznane za porozumienia ograniczające konkurencję zawiera art. 6 ust. 1 w pkt od 1 do pkt 7 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

¹⁰ Ibid str. 13 i 14.

¹¹ Np. Wyroki Trybunału Sprawiedliwości: z dnia 11 lipca 1989r. w sprawie 246/86 S.C.Belasco i inni p-ko Komisji Wspólnot Europejskich (Prawo konkurencji Wspólnoty Europejskiej .orzecznictwo. Tom 1. orzeczenia ETS z lat 1962-1989, str. 488), z dnia 17 października 1972r. w sprawie 8/72 Vereeniging van Cementhandelaren p-ko Komisji („Prawo konkurencji Wspólnoty Europejskiej. Orzecznictwo. Orzeczenia ETS z lat 1962-1989, str. 138).

¹² Wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 7 listopada 2005 r. XVII Ama 26/04

Jednym z najcięższych naruszeń prawa konkurencji są porozumienia cenowe, które w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów zakazane są na podstawie jej art. 6 ust. 1 pkt 1. Zgodnie z tym przepisem zakazane są w szczególności porozumienia polegające na ustalaniu bezpośrednio lub pośrednio cen sprzedaży. Ten rodzaj porozumień był również zakazany na podstawie art. 5 ust. 1 pkt 1 obowiązującej do dnia 20.04.2007r. ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów.

Ceny są elementem umowy na ogół najsilniej oddziałującym na relacje konkurencyjne pomiędzy przedsiębiorcami, a zarazem wpływającym na atrakcyjność oferty dla konsumentów. Nieskrępowana i niezakłócona konkurencja cenowa pomiędzy przedsiębiorcami pozwala na utrzymanie cen na poziomie możliwym do zaakceptowania zarówno dla konkurentów, jak i dla konsumentów. Wymusza ponadto na przedsiębiorcach podejmowanie działań zmierzających do racjonalizacji wysokości kosztów oraz wzrostu efektywności. Dlatego też prawo konkurencji, jak i orzecznictwo organów zajmujących się ochroną konkurencji, kładzie szczególny nacisk na wykrywanie tego rodzaju porozumień na rynku.

W myśl art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, zakazane jest nie tylko ustalanie cen, ale także i ich elementów, tj. np. marż handlowych, wszelkich narzutów do cen, rabatów, upustów, jak i innych składników kalkulacyjnych ceny mających wpływ na ostateczny poziom cen. Przy czym zakazane są porozumienia cenowe mające na celu ustalenie konkretnego poziomu cen, jak i cen minimalnych, tj. cen niższych od pewnego poziomu, których przedsiębiorcy będący stronami porozumienia nie mogą stosować w relacjach z kontrahentami.

Porozumienia cenowe są zakazane zarówno wtedy, gdy są zawierane przez konkurentów, jak i przez przedsiębiorców działających na różnych szczeblach obrotu (tzw. porozumienia wertykalne-pionowe), o ile mają potencjalny lub rzeczywisty wpływ na konkurencję. Typowym przykładem tego rodzaju praktyki jest ustalanie pomiędzy przedsiębiorcami działającymi na różnych szczeblach obrotu minimalnych cen odsprzedaży lub też minimalnych marż należnych dystrybutorowi, gdyż ogranicza to możliwość reagowania przez tego dystrybutora na impulsy rynkowe, a w efekcie zniekształca działanie mechanizmów konkurencji. Należy zauważyć, iż prawidłowo funkcjonujący system konkurencji wywiera również wpływ na konsumentów, tworzy bowiem na nim możliwość dokonywania racjonalnych wyborów produktów, które najlepiej zabezpieczają potrzeby konsumenta. Natomiast zakłócenie systemu konkurencji poprzez np. niedozwolone porozumienia cenowe powoduje, że ceny kształtują się na wyższym poziomie niż wynikałoby to z wolnorynkowej gry popytu i podaży. W wyniku porozumień, ceny produktów ulegają sztucznemu podwyższeniu z oczywistą szkodą dla konsumenta. Celem zakazu porozumień cenowych jest zatem oprócz maksymalizacji efektywności działań ekonomicznych, ochrona interesów konsumentów. Dla konsumentów konkurencja oznacza bowiem bogatszą ofertę, niższe ceny i wyższą jakość towarów i usług.

Jednakże warunkiem niezbędnym do stwierdzenia przez Prezesa Urzędu, iż określone przedsiębiorcy zawarły niedozwolone porozumienie ograniczające konkurencję, o jakim mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jest wykazanie, iż porozumienie to nie podlega wyłączeniu z zakazu porozumień ograniczających konkurencję, na podstawie przepisów tej ustawy.

Zgodnie z art. 7 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, do porozumień, o jakich mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy, nie stosuje się wyłączeń, o jakich mowa w art. 7 ust. 1 tej ustawy.

Ponadto art. 8 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stanowi, iż Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia wyłączyć określone rodzaje porozumień spod zakazu porozumień ograniczających konkurencję. Podobne uregulowania zawierał również art. 7 poprzednio obowiązującej ustawy z dnia 15.12.2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów. W dniu 13.08.2002r. zostało wydane na podstawie art. 7 poprzednio obowiązującej ustawy z dnia 15.12.2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów, rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13.08.2002r. w sprawie wyłączenia określonych porozumień wertykalnych spod zakazu porozumień ograniczających konkurencję, obowiązujące do dnia 31.12.2007r. Rozporządzenie to

zostało zastąpione rozporządzeniem z dnia 19.11.2007r. w sprawie wyłączenia niektórych rodzajów porozumień wertykalnych spod zakazu porozumień ograniczających konkurencję, obowiązującym od dnia 01.01.2008 do dnia 31.05.2011r. Obecnie, od dnia 1 czerwca 2011r. obowiązuje rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2011r. w sprawie wyłączenia niektórych rodzajów porozumień wertykalnych spod zakazu porozumień ograniczających konkurencję (Dz.U. Nr 81, poz. 441) Jednakże zarówno w myśl § 10 ww. rozporządzenia z 2002r., jak i § 7 rozporządzenia z 2007r. oraz § 11 rozporządzenia z 2011r., wyłączenia określonych porozumień spod zakazu porozumień ograniczających konkurencję, nie stosuje się do porozumień wertykalnych, które bezpośrednio lub pośrednio, samodzielnie lub w powiązaniu z innymi okolicznościami zależnymi od stron tych porozumień, mają na celu lub powodują ograniczenie prawa nabywcy do ustalania cen sprzedaży poprzez narzucanie przez dostawcę minimalnych, czy też o określonej wysokości cen sprzedaży towarów objętych porozumieniem. Zawarcie w umowie tego rodzaju ograniczenia jest tzw. klauzulą niedozwoloną. Ustalanie zatem pomiędzy producentem (dostawcą) danych dóbr a dystrybutorem cen minimalnych, czyli cen poniżej, których dany towar nie może być sprzedawany lub też cen sztywnych, czyli cen o ustalonej wysokości, jest z mocy prawa zakazane i stanowi poważnie naruszenie prawa konkurencji. Tym samym zakazane w świetle ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest ustalanie cen odsprzedaży o określonej wysokości lub też cen minimalnych. „...Taka formuła cen ogranicza w istotnym stopniu możliwość reagowania przez dystrybutora na impulsy rynkowe, a co za tym idzie, zniekształca działanie mechanizmów konkurencji...” (Elżbieta Modzelewska-Wąchal. Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz. Twigger. Warszawa 2002r. str. 73), gdyż uniemożliwia danemu przedsiębiorcy oferowanie towarów po cenach korzystniejszych niż jego konkurenci. Powyższe oznacza, iż ustalanie przez strony porozumienia cen odsprzedaży towarów o określonej lub też minimalnej wysokości, nie podlega wyłączeniu na podstawie przepisów aktualnie obowiązującej ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, aktualnie obowiązującego rozporządzenia, jak i rozporządzenia z dnia 13.08.2002r. oraz z dnia 19.11.2007r.

Wobec powyższego porozumienie zawarte pomiędzy EKOMET Sp. z o.o. a jej dystrybutorami może podlegać ocenie w świetle przepisu art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Jak wskazano to w opisie stanu faktycznego EKOMET Sp. z o.o. w umowach dealerskich zwartych ze swoimi dealerami będącymi stronami niniejszego postępowania, upoważniła ich do dystrybucji i sprzedaży produktów i usług świadczonych przez producenta tj. EKOMET Sp. z o.o., nabywanych bezpośrednio od niego i zgodnie z wszelkimi warunkami oferowanymi przez niego klientom. W szczególności dealer został zobowiązany do zachowania cen, warunków gwarancji i dostawy oraz udzielenia informacji technicznej w zakresie doboru, obsługi i ekspozycji kotła. Oznacza to, iż EKOMET Sp. z o.o. zobowiązała swoich dealerów do zachowania ustalonych przez siebie cen kotłów grzewczych. Tym samym dealerzy zgodnie z postanowieniami umów dealerskich mogli sprzedawać kotły po cenach ustalonych przez EKOMET Sp. z o.o. Nie mogli natomiast stosować cen innych niż wynikających z cenników opracowanych przez EKOMET Sp. z o.o. Potwierdzeniem powyższego jest stanowisko EKOMET Sp. z o.o. wyrażone w piśmie skierowanym do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 04.06.2010r. w którym to EKOMET Sp. z o.o. stwierdził, iż „*Dealerzy sprzedają kotły wg cen katalogowych ustalonych przez EKOMET.(...)W szczególnych przypadkach (dotyczy to kotłów dużej mocy) uzgadniana jest indywidualna cena do ostatecznego odbiorcy lub wielkość opustu...*” (karta nr 20).

Powyższy stan faktyczny w ocenie Prezesa Urzędu dowodzi, iż pomiędzy EKOMET Sp. z o.o. a jej dealerami, poprzez zawarcie w umowie dealerskiej zobowiązania do zachowania cen, doszło do faktycznego ustalenia cen odsprzedaży wyrobów. Na skutek ustalenia pomiędzy stronami porozumienia powyższych uregulowań w umowach dealerskich, dealer został zobowiązany do stosowania cen ustalonych przez EKOMET Sp. z o.o. zawartych w katalogu. Nie mógł natomiast stosować cen innych niż wskazane w katalogach opracowanych przez EKOMET Sp. z o.o.

Oznacza to, iż EKOMET Sp. z o.o. oraz dealerzy tego przedsiębiorcy w umowach dealerskich wyznaczyli wysokość cen odsprzedaży wyrobów tego przedsiębiorcy, przez co uczestniczyli w

niedozwolonym porozumieniu ograniczającym konkurencję polegającym na ustalaniu cen odsprzedaży, co w świetle przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest porozumieniem, o jakim mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 tej ustawy.

Dowodem świadczącym o zawarciu tego porozumienia jest przede wszystkim treść umów dealerskich zawartych pomiędzy EKOMET Sp. z o.o. a jej dealerami, z których wynika jednoznacznie fakt ustalania pomiędzy tymi przedsiębiorcami cen odsprzedaży wyrobów tego przedsiębiorcy.

Na skutek zawartego porozumienia EKOMET Sp. z o.o. mogła ograniczyć możliwość wystąpienia sytuacji, w których stosowane byłyby przy sprzedaży kotłów ceny inne niż wynikające z opracowanego przez nią cennika. Z kolei dealerzy EKOMET Sp. z o.o. podpisując umowy dealerskie w oparciu o zaproponowany przez tego przedsiębiorcę projekt umowy, z dużym stopniem prawdopodobieństwa mogli przypuszczać, jaka będzie wysokość cen odsprzedaży wyrobów tego przedsiębiorcy przez innych dealerów.

Tym samym zawarte porozumienie spowodowało, iż dealerzy z większą niż w przypadku jego braku dozą prawdopodobieństwa mogli przewidzieć wysokość stosowanych cen przez innych dealerów sprzedających wyroby EKOMET Sp. z o.o., czyli konkurentów. Ograniczało to niepewność tych dealerów, co do ich wzajemnego zachowania cenowego na rynku, na skutek czego doszło do ograniczenia rywalizacji cenowej między nimi. Tym samym celem zawartego porozumienia było ograniczenie konkurencji pomiędzy odbiorcami EKOMET Sp. z o.o., czyli tzw. konkurencji „wewnątrzmarkowej”, nawet jeśli ustalenia te nie były stosowane w praktyce.

Z powyższego wynika, iż celem zawartej umowy, było ograniczenie dealerom możliwości swobodnego ustalania cen sprzedawanych przez siebie wyrobów EKOMET Sp. z o.o., czyli stosowania cen niższych, niż określone w umowie z tym przedsiębiorcą. Została im tym samym ograniczona zdolność do bezpośredniego kształtowania, w relacji z klientami, cen sprzedawanych przez siebie produktów. Należy wskazać, iż Trybunał Sprawiedliwości, w swoim orzecznictwie uznał, iż narzucanie cen odsprzedaży „(...) czyni niemożliwym wprowadzanie metod sprzedaży pozwalających na zaopatrywanie konsumentów na warunkach ekonomicznie bardziej korzystnych, co potwierdza uczestnictwo w porozumieniu ograniczającym konkurencję.”¹³ Należy również wskazać, iż wprowadzenie cen w określonej wysokości powoduje, że ceny na dany produkt są wyższe, aniżeli w warunkach niezakłóconej konkurencji, inaczej bowiem nie byłoby ekonomicznego uzasadnienia ich wprowadzenia. Stąd też ceny stosowane przez odbiorców nie poddane mechanizmom konkurencji mogły kształtować się na dalszych etapach obrotu na poziomie wyższym, niż w przypadku poddania ich swobodnej grze rynkowej przedsiębiorców. Dlatego też ujemne skutki zawarcia porozumienia mogły być przede wszystkim odczuwalne dla klientów dealerów, tj. konsumentów oraz ewentualnie innych odbiorców, którzy mogli być zmuszeni do zakupu wyrobów EKOMET Sp. z o.o. po ustalonych pomiędzy stronami porozumienia cenach. Skutkiem tego ceny uiszczane przez finalnych odbiorców, mogły kształtować się na wyższym poziomie, niż w przypadku poddania ich regulacji mechanizmom konkurencji.

Z powyższego wynika, iż celem tego porozumienia było ograniczenie dealerom EKOMET Sp. z o.o. możliwości sprzedaży jej wyrobów po cenach innych, niż wynikających z opracowanych przez nią katalogów. Oznacza to, iż celem zawartego porozumienia było istotne ograniczenie konkurencji cenowej pomiędzy dealerami EKOMET Sp. z o.o., co uzasadnia stwierdzenie naruszenia przez strony umów dealerskich, art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Prezes Urzędu pragnie ponadto odnieść się do stanowiska stron wyrażonego w niniejszym postępowaniu.

Prezes Urzędu pragnie przede wszystkim odnieść się do podnoszonego przez niektóre strony tego postępowania argumentu, iż dealerzy samodzielnie ustalali ceny odsprzedaży przez co postawienie im zarzutu uczestniczenia w porozumieniu jest bezpodstawne.

¹³ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 17 stycznia 1984r. w połączonych sprawach 43 i 63/82 De Vereeniging (...) p-ko Komisji (zb.orz. 1984, 19).

W pierwszej kolejności należy wskazać, iż jak przedstawił to Prezes Urzędu na wcześniejszych stronach niniejszej decyzji, o zawarciu niedozwolonego porozumienia ograniczającego konkurencję świadczy sam fakt podpisania umowy, gdyż zawarcie porozumienia nie zależy od tego, czy wywoła ono później skutki, czy też nie. Tym samym brak stosowania się przez odbiorców do kwestionowanego postanowienia w umowie, nie oznacza, iż nie zostało ono zawarte, może jedynie świadczyć o tym, iż nie wywołało ono skutków na rynku. Z tego też względu Prezes Urzędu, nie może zgodzić się z twierdzeniem części stron tego postępowania, iż z racji tego, że nie stosowali w praktyce zapisów umowy, to nie uczestniczyli w niedozwolonym porozumieniu ograniczającym konkurencję. Jak wskazała to również Komisja w decyzji w sprawie przeciwko *Yamaha*, stwierdzającej uczestnictwo tego przedsiębiorcy w porozumieniu ograniczającym konkurencję, fakt istnienia w danym dokumencie klauzuli ograniczającej bezpośrednio lub pośrednio swobodę ustalania cen odsprzedaży przez dystrybutora, już samo w sobie jest naruszeniem konkurencji.¹⁴ Tym samym brak ewentualnej realizacji porozumienia może mieć co najwyżej wpływ na ocenę szkodliwości zawartego porozumienia, nie może natomiast prowadzić do stwierdzenia, iż w sprawie nie doszło do zawarcia niedozwolonego porozumienia ograniczającego konkurencję. Należy jednakże wskazać, iż pan A.S. w toku niniejszego postępowania w piśmie z dnia 27.04.2011r. (karta nr 140) stwierdził, iż sprzedaje kotły grzewcze EKOMET Sp. z o.o. po cenach sugerowanych przez tego przedsiębiorcę zawartych w cenniku, który otrzymali od producenta. Powyższe może świadczyć o tym, iż porozumienie to było także realizowane w praktyce.

W tym miejscu decyzji Prezes Urzędu pragnie ponadto odnieść się do twierdzeń niektórych stron niniejszego postępowania, iż kwestionowany przez Prezesa Urzędu zapis w umowie dotyczy *de facto* cen sugerowanych (karta nr 130 i nr 168). To natomiast, tj. stosowanie cen sugerowanych, jest powszechnie stosowane w obrocie gospodarczym i jest dozwolone przez prawo antymonopolowe. Ponadto w praktyce kotły grzewcze EKOMET Sp. z o.o. sprzedawane są po cenach niższych od ustalonych przez tego przedsiębiorcę w ramach przyznanych upustów. Odnosząc się do powyższego argumentu należy przede wszystkim wskazać, iż treść umów dealerskich, reguluje stosunki pomiędzy EKOMET Sp. z o.o. a dealerami tego przedsiębiorcy oraz określa prawa i obowiązki dealerów na rynku. Dlatego też § 2 tych umów uszczegóławia sposób zachowania się na rynku dealerów w kontaktach z ich odbiorcami. Jak wynika z treści tego przepisu wskazuje on w jednoznaczny sposób, do jakich zachowań dealer jest zobowiązany w kontaktach ze swoimi odbiorcami, w tym, iż zobowiązany jest m.in. do zachowania cen, czyli do stosowania cen o określonej wysokości na etapie odsprzedaży kotłów dalszym odbiorcom. Oznacza to jednoznacznie, iż w § 2 umów dealerskich, EKOMET Sp. z o.o. zobowiązał swoich dealerów do zachowania ustalonych przez siebie cen na etapie odsprzedaży, a nie, iż sugerował im wysokość cen na dalszych etapach sprzedaży. Tym samym z interpretacji językowej § 2 umowy dealerskiej wynika jednoznacznie, iż EKOMET Sp. z o.o. nie sugerował dealerom wysokości cen ale, iż zobowiązał ich do stosowania cen odsprzedaży kotłów grzewczych w wyznaczonej przez siebie wysokości. Należy podkreślić, iż sam fakt braku kontroli ze strony EKOMET Sp. z o.o., co do wysokości cen stosowanych przez dealerów, czy też brak wyciągania konsekwencji za stosowanie cen w wysokości innej niż określona w umowie, nie oznacza, iż porozumienie to rzeczywiście nie zostało przez tych przedsiębiorców zawarte, gdyż istnienie porozumienia nie musi zakładać istnienia systemu monitorowania i sankcji. Sam fakt braku kontroli ze strony EKOMET Sp. z o.o., co do wysokości cen stosowanych przez odbiorców, czy też brak wyciągania konsekwencji za stosowanie cen w wysokości innej niż w umowie nie oznacza, iż porozumienie to rzeczywiście nie zostało przez przedsiębiorców zawarte. Również Trybunał Sprawiedliwości w jednym z wyroków¹⁵ uznał, iż istnienie porozumienia nie musi zakładać istnienia systemu monitorowania i sankcji.

¹⁴ Punkt 141 decyzji w sprawie *Yamaha* (COMP/37.975/PO)

¹⁵ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 6 stycznia 2004r. w sprawie C-2/01 P i C-3/01 P *Bundesverband der Arzneimittel-Importeure eV* p-ko Komisji Europejskiej (zb. Orz. 2004, I-23).

Ponadto Prezes Urzędu pragnie odnieść się do twierdzenia niektórych stron postępowania tj. np. EKOMET Sp. z o.o. (karta nr 145), czy też DARA s.c. (karta nr 168), iż z uwagi na to, że zarówno ten producent, jak i dealer są małymi przedsiębiorcami i nie są w stanie zmonopolizować tego rynku, stawianie, im zarzutu zawarcia niedozwolonego porozumienia ograniczającego konkurencję należy uznać za nieuzasadnione.

Odnosząc się do powyższego Prezes Urzędu pragnie wskazać, iż jak wyjaśniono to na stronie 11 niniejszej decyzji, niedozwolone porozumienia ograniczające konkurencję polegające na ustalaniu cen odsprzedaży są w świetle art. 7 ust. 2 tej ustawy niedozwolone niezależnie od zajmowanej przez uczestników porozumienia pozycji na rynku. Powodem przyjęcia przez ustawodawcę takiego rozwiązania jest fakt, iż zawieranie porozumień ograniczających konkurencję polegających na ustalaniu cen, należy do najpoważniejszych naruszeń prawa konkurencji. Stanowisko to spowodowane jest przyjęciem, iż porozumienia tego rodzaju z natury ograniczają lub mogą ograniczać konkurencję, czyli godzą w zasady funkcjonowania rynku. Stąd też nie zasługują one na zwolnienie z zakazu praktyk antykonkurencyjnych tylko z uwagi na marginalny udział rynkowy zawierających je przedsiębiorców. Dlatego też niewielki udział EKOMET Sp. z o.o. oraz jego dealerów w rynku kotłów grzewczych, nie może usprawiedliwiać zawarcia tego porozumienia.

W tym miejscu Prezes Urzędu pragnie wskazać, iż brak wiedzy o tym, iż ustalanie cen odsprzedaży jest działaniem bezprawnym, czy też niedopatrzanie faktu istnienia w umowie kwestionowanego przez ten organ zapisu, nie może usprawiedliwiać działań przedsiębiorców. Należy mieć na uwadze, iż zgodnie z art. 83 Konstytucji RP każdy ma obowiązek przestrzegania prawa Rzeczypospolitej Polskiej. Obowiązek znajomości i przestrzegania prawa ciąży tym bardziej na profesjonalnych uczestnikach obrotu rynkowego, takich, jak uczestnicy niniejszego postępowania. Podmioty profesjonalnie działające na rynku powinny były przewidzieć, że podejmowane przez nie działania mogą być uznane przez Prezesa Urzędu za niezgodne z przepisami ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Dealerzy EKOMET Sp. z o.o. mieli możliwość zapoznania się z przedłożonymi im do podpisu projektami umów dealerskich. Podpisując te umowy przedsiębiorcy zaakceptowali warunki, na jakich miała odbywać się współpraca handlowa pomiędzy nimi a EKOMET Sp. z o.o., nawet jeśli wzór tej umowy opracował ww. przedsiębiorca. Należy również wskazać, iż po podpisaniu umowy, żaden z odbiorców - stron niniejszego postępowania, w jednoznaczny i udokumentowany sposób, nie zdystansował się od jej treści, co jedynie potwierdza udział odbiorców w porozumieniu. W opinii Prezesa Urzędu przyzwolenie na zawarcie porozumienia może mieć również charakter milczący. Przedsiębiorca, który ewidentnie nie uczestniczy w niezgodnym z prawem porozumieniu powinien dowieść, że otwarcie zdystansował się od porozumienia. Jak zauważył Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 10 maja 2006 r.: „Przedsiębiorca, który nie tylko otwarcie nie dystansuje się od porozumienia, które ma na celu zapobieżenie, ograniczenie lub zakłócenie konkurencji, ale wręcz stosuje się do jego treści, staje się jego rzeczywistym uczestnikiem. Stwarza w ten sposób, przynajmniej wrażenie, że jego nastawienie jest analogiczne jak konkurentów”¹⁶. Podobne stanowisko zajął Sąd Pierwszej Instancji, który w wyroku¹⁷ rozpatrującym odwołanie od decyzji Komisji Europejskiej uznał, iż porozumienie opiera się na istnieniu zgodności i chęci przynajmniej dwóch stron. Dalej w wyroku tym Sąd uznał, iż jednostronna decyzja przedsiębiorstwa dotycząca jego zachowania nie jest porozumieniem, o ile nie uzyska wyraźniej lub domyślnej zgody dystrybutorów na zachowanie producenta. Tym samym podpisanie przez odbiorców treści umowy, nawet jeśli jej postanowienia nie były stosowane w praktyce, należy uznać, za przystąpienie oraz uczestnictwo odbiorców w tym porozumieniu. Z tego też względu brak ewentualnych innych ustaleń, rozmów bezpośrednich, pośrednich, spotkań, czy też wymiany informacji pomiędzy stronami niniejszego postępowania, nie może świadczyć o braku istnienia takowego porozumienia na rynku.

¹⁶ Wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 10 maja 2006 r. XVII AmA 13/05

¹⁷ Wyrok Sądu Pierwszej Instancji z dnia 03.12.2003r. w sprawie T-208/01 Volkswagen AG p-ko Komisji (zb.orz. 2003, II-5141)

Należy w tym miejscu wyjaśnić, iż niektóre ze stron niniejszego postępowania jako dowód na to, iż porozumienie to nie było realizowane w praktyce przesłały kopie przykładowych faktur za sprzedaż wyrobów EKOMET Sp. z o.o. Jednakże należy wskazać, iż Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 05.10.2010r. (sygn. akt XVII Ama 106/08) stwierdził, iż z uwagi na treść przepisu art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, sam fakt sprzedawania wyrobów po cenach innych niż w umowie nie ma wpływu dla stwierdzenia, czy porozumienie istniało na rynku, czy też nie. Dla oceny stwierdzonej praktyki nie jest bowiem istotne, czy porozumienie było realizowane oraz, czy skutki w postaci ograniczenia konkurencji wystąpiły w rzeczywistości. Zakaz sformułowany w art. 6 ust.1 pkt 1 ww. ustawy, obejmuje bowiem nie tylko te przypadki, w których osiągnięty został zamierzony skutek, ale dotyczy również samego uczestnictwa w porozumieniu wymierzonym w objęte ochroną dobro jakim jest swobodna konkurencja.

Biorąc powyższe ustalenia pod uwagę, Prezes Urzędu zawarcie porozumienia, o jakim mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów uznał za udowodnione.

Zgodnie z art. 10 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jeżeli Prezes Urzędu stwierdzi naruszenie zakazu określonego w art. 6 tej ustawy, wydaje decyzję o uznaniu praktyki za ograniczającą konkurencję i nakazuje zaniechanie jej stosowania. Jednocześnie art. 11 ust. 2 przedmiotowej ustawy stanowi, że powyższej decyzji nie wydaje się w przypadku, gdy zachowanie rynkowe przedsiębiorcy przestało naruszać zakazy określone w art. 6. W takim przypadku wydaje się decyzję o uznaniu praktyki za ograniczającą konkurencję i stwierdza zaniechanie jej stosowania.

W okolicznościach przedmiotowej sprawy, jak wykazano to powyżej, zachodzą przesłanki pozwalające na stwierdzenie, iż przedsiębiorcy, którym postawiono zarzut zawarcia niedozwolonego porozumienia ograniczającego konkurencję, naruszyli art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Jak ustalił Prezes UOKiK i co przedstawiono na stronie 5 niniejszej decyzji, EKOMET Sp. z o.o. oraz przedsiębiorcy będący stronami niniejszego postępowania w dniu 22.08.2011r. zawarli aneksy do umów, zgodnie z którymi strony postanowiły zmienić brzmienie § 2 ust. 1 umów dealerskich.

Mianowicie zgodnie z § 1 tych aneksów zmienia się w umowach dealerskich § 2 pkt 1 w ten sposób, iż dotychczasową treść od słów „*W szczególności Dealer jest zobowiązany do zachowania cen warunków gwarancji i dostawy oraz udzielania informacji technicznej w zakresie doboru, obsługi i ekspozycji kotła*” zastępuje się treścią: „*Przy sprzedaży wyrobów Dealer zobowiązuje się udzielać swym klientom dokładne oraz prawdziwe informacje dotyczące wyrobów, dane o ich funkcjach i możliwościach wykorzystania. Dealer upoważniony jest do ustalania cen, za które będzie sprzedawał wyroby swoim klientom. Załączony cennik zawiera sugerowane ceny detaliczne produktów obowiązujące również w dziale sprzedaży producenta*”.

Aneksy te weszły w życie z dniem 22.08.2011r. Oznacza to, iż z datą 22.08.2011r. EKOMET Sp. z o.o. oraz dealerzy tego przedsiębiorcy wymienieni w punkcie I sentencji niniejszej decyzji, zaprzestali stosowania niedozwolonego porozumienia ograniczającego konkurencję na rynku krajowym sprzedaży hurtowej kotłów grzewczych, polegającego na bezpośrednim ustalaniu cen sprzedaży towarów, co stanowiło naruszenie art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Stąd należało orzec jak w punkcie I sentencji niniejszej decyzji.

II. Artykuł 106 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stanowi, iż Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% przychodu określonego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie, dopuścił się naruszenia zakazu określonego w art. 6 tej ustawy, w zakresie niewyłączonym na podstawie art. 7 i 8. Rozstrzygnięcie w przedmiocie nałożenia administracyjnej kary pieniężnej posiada więc fakultatywny charakter.

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów nie zawiera zamkniętego katalogu przesłanek, od których uzależniana jest wysokość nakładanych na przedsiębiorców kar. Jednakże art. 111 tej ustawy stanowi, że przy ustalaniu wysokości kar pieniężnych, o których mowa w art. 106-108, należy uwzględnić w szczególności okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie jej przepisów. Jest rzeczą oczywistą, iż na wysokość kary musi mieć także wpływ stopień zagrożenia lub naruszenia interesu publicznoprawnego stosowanymi praktykami ograniczającymi konkurencję. Ponadto w orzecznictwie wskazuje się, że w przypadku kar za stosowanie praktyk ograniczających konkurencję przesłankami, które należy brać pod uwagę są: potencjał ekonomiczny przedsiębiorcy, skutki praktyki dla konkurencji lub kontrahentów, dopuszczalny poziom kary wynikający z przepisów ustawy oraz cele, jakie kara ma osiągnąć¹⁸. Nałożona przez Prezesa Urzędu kara pieniężna powinna pełnić przy tym funkcję represyjną tj. stanowić dolegliwość za naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, a także prewencyjną, czyli dyscyplinującą (tj. zapobiegać podobnym naruszeniom w przyszłości). W pkt I sentencji niniejszej decyzji uznano za praktykę ograniczającą konkurencję i naruszającą zakaz, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, zawarcie przez strony niniejszego postępowania porozumienia ograniczającego konkurencję na rynku krajowym sprzedaży hurtowej kotłów grzewczych, polegającego na bezpośrednim ustalaniu cen sprzedaży wyrobów, poprzez ustalanie pomiędzy EKOMET Sp. z o.o. wraz jej dealerami w umowach o współpracy, cen odsprzedaży przez tych przedsiębiorców wyrobów produkowanych i sprzedawanych przez EKOMET Sp. z o.o., co stanowi naruszenie art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Ustalając wysokość kary pieniężnej Prezes Urzędu w pierwszej kolejności dokonał oceny natury stwierdzonego w niniejszej decyzji naruszenia. Ponieważ przedmiotowe porozumienie ograniczające konkurencję zawiązane zostało między podmiotami działającymi na różnych szczeblach obrotu, czyli było porozumieniem tzw. „wertykalnym”, a przedmiotem tego porozumienia było ustalanie cen odsprzedaży wyrobów EKOMET Sp. z o.o. przez dealerów, w ocenie Prezesa Urzędu zawarcie tego porozumienia stanowi poważne naruszenie prawa konkurencji. Na skutek zawartego porozumienia dealerom ograniczono możliwość swobodnego ustalania cen sprzedaży i tym samym możliwość bezpośredniego kształtowania w relacji z nabywcą, cen sprzedawanych produktów. Tym samym zawarte porozumienie utrudniło dealerom EKOMET Sp. z o.o. nieograniczone reagowanie na zaistniałą sytuację na rynku oraz dostosowywania stosowanych przez siebie cen w zależności od posunięć cenowych konkurentów tj. innych odbiorców. Oznacza to, iż bezpośredni skutek tego porozumienia mógł być odczuwalny przede wszystkim dla finalnych odbiorców EKOMET Sp. z o.o.

Stąd też Prezes Urzędu kwestionowane porozumienie zaliczył do poważnego naruszenia ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Przy ustalaniu kary pieniężnej wzięto również w dalszej kolejności pod uwagę specyfikę rynku, na którym doszło do zawarcia porozumienia ograniczającego konkurencję oraz działalności EKOMET Sp. z o.o. Oceniając specyfikę tego rynku Prezes Urzędu wziął po uwagę, iż rynek krajowy kotłów grzewczych, jest rynkiem konkurencyjnym, na którym funkcjonuje wielu przedsiębiorców. Prezes Urzędu wziął również pod uwagę, iż EKOMET Sp. z o.o. nie jest znaczącym uczestnikiem tego rynku, nie posiada większego potencjału ekonomicznego niż jego konkurenci, chociaż sprzedawane i dystrybuowane przez niego kotły są rozpoznawalne wśród odbiorców. Ponadto uwzględniono fakt, iż zawarte porozumienie nie dotyczyło całego asortymentu sprzedawanego przez EKOMET Sp. z o.o., a jedynie jego części. Miarkując wysokość kary uwzględniono również, iż rynek kotłów grzewczych, jest rynkiem na którym nie występują istotne bariery rozpoczęcia działalności.

¹⁸ Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27.06.2000 r., I CKN 793/98.

Prezes Urzędu uwzględnił również fakt, iż skutki zawartego porozumienia są odwracalne, o czym świadczy zaniechanie stosowanej praktyki i wykreślenie z umów dealerskich zapisów świadczących o zawartym porozumieniu.

Stąd też biorąc pod uwagę specyfikę rynku kotłów grzewczych Prezes Urzędu uznał, iż zawarte porozumienie nie wpłynęło w bardzo negatywny sposób na stan konkurencji na tym rynku, dlatego też konkurencyjny charakter tego rynku, miał wpływ na obniżenie kwoty kary pieniężnej ustalonej na poprzednim etapie.

Ponadto ustalając wymiar kary pieniężnej Prezes Urzędu uwzględnił przesłankę, iż porozumienie to miało długotrwały charakter tj. w przypadku wszystkich stron niniejszego postępowania trwało dłużej niż rok tj. ponad 4 lata, co znalazło też odzwierciedlenie w wysokości kary pieniężnej przyjętej do dalszych wyliczeń.

Indywidualizując na dalszym etapie ustalania kar ich wysokość dla poszczególnych stron postępowania, Prezes Urzędu uznał, iż zgromadzony materiał dowodowy oraz dokonana jego ocena, a w szczególności antykonkurencyjny skutek stwierdzonej praktyki, w pełni uzasadnia nałożenie na strony postępowania kar pieniężnych w poniżej przedstawionej wysokości.

Z uwagi na ten sam przedmiot porozumienia oraz podobne przesłanki łagodzące oraz obciążające dealerów EKOMET Sp. z o.o., uzasadnienia kar są podobne. Nie oznacza to jednakże, iż wysokość kar nie została zindywidualizowana. W przypadku każdej strony tego porozumienia kary były ustalane na podstawie wysokości jej przychodów osiągniętych w 2010r. Szczegółowy sposób ustalania wysokości kar jest przedstawiony w załączniku nr 1 do niniejszej decyzji. Załącznik ten zawiera informacje stanowiące tajemnice przedsiębiorców, do których zostało stronom tego postępowania ograniczone prawo wglądu na wcześniejszych etapach tego postępowania. Przedstawienie szczegółowych wyliczeń kar pieniężnych oraz algorytmu ich ustalania także w przypadku przedsiębiorców, których przychody nie zostały utajnione, oznaczałoby ujawnienie w sposób pośredni informacji, do których ograniczono prawo wglądu. Stąd też Prezes Urzędu ograniczył się w uzasadnieniu wysokości nakładanych kar, do wskazania przesłanek mających wpływ na ich wysokość.

1. Postanawiając o wysokości kary pieniężnej nakładanej na EKOMET Sp. z o.o., Prezes Urzędu wziął pod uwagę przede wszystkim fakt, iż przedsiębiorca uczestniczył w porozumieniu ograniczającym konkurencję mającym na celu ustalenie cen sprzedaży wyrobów produkowanych i sprzedawanych przez tego przedsiębiorcę, która to praktyka uznawana jest za jedno z poważniejszych naruszeń prawa konkurencji. Miarkując jednakże karę pieniężną uwzględniono również to, iż celem tego porozumienia było ograniczenie tzw. konkurencji „wewnątrzmarkowej” na wyroby sprzedawane przez EKOMET Sp. z o.o., na skutek czego ceny sprzedaży wyrobów tego przedsiębiorcy mogły kształtować się na rynku na poziomie wyższym, niż w przypadku poddania ich kształtowania swobodnemu mechanizmowi konkurencji.

Miarkując wysokość kary pieniężnej nakładanej na EKOMET Sp. z o.o. Prezes Urzędu wziął jednakże pod uwagę pewne okoliczności łagodzące. Przede wszystkim Prezes Urzędu wziął pod uwagę fakt zaniechania stosowania tego porozumienia w czasie trwania niniejszego postępowania. Z inicjatywy tego przedsiębiorcy zostały z umów dealerskich wykreślone zapisy świadczące o zawarciu niedozwolonego porozumienia ograniczającego konkurencję.

Należy również zauważyć, iż miarkując wymiar kary pieniężnej w niniejszej sprawie, Prezes Urzędu miał także na względzie pogląd wyrażony przez Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 08.11.2004r., zgodnie z którym przy przesadnym uwzględnianiu w uzasadnieniach decyzji Prezesa Urzędu okoliczności łagodzących, nakładane na przedsiębiorców kary pieniężne mogą nie osiągnąć skutku prewencyjnego, zwłaszcza w zakresie prewencji ogólnej¹⁹.

¹⁹ Wyrok SOKIK z dnia 08.11.2004r. sygn. akt XVII Ama 81/03.

Miarkując jednakże wysokość kary pieniężnej nakładanej na tego przedsiębiorcę, za okoliczność obciążającą uznano przede wszystkim to, iż to EKOMET Sp. z o.o. był inicjatorem tego porozumienia, gdyż to właśnie ten przedsiębiorca opracował wzór umowy dealerskiej, która była następnie przedkładana do podpisu dealerom. Zatem to właśnie EKOMET Sp. z o.o. jest przede wszystkim odpowiedzialna za zawarte porozumienie.

Oceniając jednakże przesłanki łagodzące oraz obciążające tego przedsiębiorcę, Prezes Urzędu uznał za niezasadne podwyższanie z tego tytułu kary pieniężnej ustalonej na poprzednich etapach.

Oceniając stopień zawinienia EKOMET Sp. z o.o. Prezes Urzędu wziął pod uwagę, iż przedsiębiorca ten prowadzi od wielu lat działalność gospodarczą oraz dysponuje wystarczająco długim doświadczeniem wynikającym z działalności na rynku, aby zdawać sobie sprawę z ograniczeń, jakie nakłada na przedsiębiorców ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Należy ponadto wskazać, iż jak wynika z ustosunkowania się EKOMET Sp. z o.o. do wszczęcia niniejszego postępowania, w ocenie tego przedsiębiorcy powodem zamieszczenia w umowach dealerskich zapisu zobowiązującego do zachowania cen było zapewnienie bezpieczeństwa obrotu i finansów firmy, jej dobrej kondycji oraz zapewnienie miejsc pracy swoim pracownikom. Daje to w ocenie Prezesa Urzędu podstawę do uznania, iż działanie EKOMET Sp. z o.o. musiało mieć charakter umyślny. Przedsiębiorca był świadomy antykonkurencyjnych skutków takiego zachowania i je akceptował. Jak słusznie wskazał Europejski Trybunał Sprawiedliwości np. w wyroku z dnia 11.07.1989r. w sprawie 246/86 S.C. Belasco i inni p-ko Komisji Wspólnot Europejskich (Zb.Orz. 1989, 2117), czy też w innych orzeczeniach²⁰, aby naruszenie było traktowane, jako popełnione umyślnie, nie jest konieczne, aby „przedsiębiorstwo było świadome naruszenia reguł konkurencji, wystarcza natomiast aby nie mogło być nieświadome, że sporne zachowanie miało na celu ograniczenie konkurencji”.

Mając na uwadze powyżej wskazane okoliczności Prezes Urzędu postanowił o nałożeniu na EKOMET Sp. z o.o. kary pieniężnej w wysokości 4.591 PLN (słownie: czterech tysięcy pięciuset dziewięćdziesięciu jeden złotych), stanowiącej ok. (...)% (tajemnica przedsiębiorcy - załącznik nr 1 do decyzji), kary maksymalnej jaka mogłaby być na nią nałożona za udział w porozumieniu.

2. Miarkując wysokość kary pieniężnej nakładanej na Andrzeja Z. prowadzącego wraz z Dorotą Z. oraz Teresą L. działalność gospodarczą jako Firma Handlowa „DARA” s.c. w Przasnyszu, Prezes Urzędu wziął pod uwagę następujące okoliczności.

Postanawiając o wysokości kary pieniężnej Prezes Urzędu wziął pod uwagę przede wszystkim fakt, iż przedsiębiorca uczestniczył w porozumieniu ograniczającym konkurencję mającym na celu ustalanie cen sprzedaży wyrobów produkowanych i sprzedawanych przez EKOMET Sp. z o.o., która to praktyka jest uznawana za jedno z poważniejszych naruszeń prawa konkurencji. Ustalając wysokość kary pieniężnej uwzględniono również to, iż celem tego porozumienia było ograniczenie tzw. konkurencji „wewnątrzmarkowej” na wyroby sprzedawane przez EKOMET Sp. z o.o., na skutek czego ceny sprzedaży wyrobów tego przedsiębiorcy mogły kształtować się na rynku na poziomie wyższym, niż w przypadku poddania ich kształtowania swobodnemu mechanizmowi konkurencji.

Wymierzając karę pieniężną na tego przedsiębiorcę wzięto pod uwagę jednakże pewne przesłanki łagodzące wymiar kary pieniężnej. Przede wszystkim uwzględniono przesłankę, iż inicjatorem tego porozumienia tak, jak to wskazano na wcześniejszych stronach niniejszej decyzji, była EKOMET Sp. z o.o., a nie ten przedsiębiorca.

Ponadto Prezes Urzędu uznał za okoliczność łagodzącą fakt, iż zarzucane stronom tego postępowania porozumienie zostało przez tych przedsiębiorców zaniechane w toku trwania niniejszego postępowania.

²⁰ Prawo Konkurencji Wspólnoty Europejskiej. Orzecznictwo. Tom 2: orzeczenia Sadu pierwszej Instancji z lat 1990-2004. Część 2. str. 808.

Decydując o wymiarze kary pieniężnej nakładanej na tego przedsiębiorcę, Prezes Urzędu uznał jednakże za przesłankę obciążającą fakt, iż przedsiębiorca ten mógł co prawda nie posiadać wiedzy, że postanowienia zawarte w umowie o współpracy zawartej z EKOMET Sp. z o.o. świadczą o zawarciu porozumienia polegającego na ustalaniu cen, niemniej jednak nie może to być usprawiedliwieniem dla tego przedsiębiorcy. Zgodnie z art. 83 Konstytucji RP każdy ma obowiązek przestrzegania prawa Rzeczypospolitej Polskiej. Obowiązek znajomości i przestrzegania prawa ciąży tym bardziej na profesjonalnych uczestnikach rynku, takich, jak uczestnik niniejszego postępowania. Podmioty profesjonalnie działające na rynku powinny przewidzieć, że podejmowane przez nie działania mogą być uznane przez Prezesa Urzędu za niezgodne z przepisami ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Podobnie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 05.10.2010r. (sygn. akt XVII Ama 106/08) stwierdził, iż „Brak świadomości uczestniczenia w niedozwolonym porozumieniu w sytuacji, gdy powód jest profesjonalistą, świadczy o lekkomyślnym podejściu do prowadzonej działalności gospodarczej, bez zastanowienia się nad skutkami takiego postępowania”. Dlatego też nawet nieumyślne naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie może być usprawiedliwieniem dla działań tego przedsiębiorcy.

Mając na uwadze powyżej wskazane okoliczności Prezes Urzędu postanowił o nałożeniu na tego przedsiębiorcę kary pieniężnej w wysokości 729 PLN (słownie: siedmuset dwudziestu dziewięciu złotych), stanowiącej ok. (...)% (tajemnica przedsiębiorcy - załącznik nr 1 do decyzji), kary maksymalnej jaka mogłaby być na niego nałożona za udział w porozumieniu, za które to zobowiązanie odpowiadają solidarnie Dorota Z. oraz Teresa L.

3. Miarkując wysokość kary pieniężnej nakładanej na Dorotę Z. prowadzącą wraz z Andrzejem Z. oraz Teresą L. działalność gospodarczą jako Firma Handlowa „DARA” s.c. w Przasnyszu, Prezes Urzędu wziął pod uwagę następujące okoliczności.

Postanawiając o wysokości kary pieniężnej Prezes Urzędu wziął pod uwagę przede wszystkim fakt, iż przedsiębiorca uczestniczył w porozumieniu ograniczającym konkurencję mającym na celu ustalenie cen sprzedaży wyrobów produkowanych i sprzedawanych przez EKOMET Sp. z o.o., która to praktyka jest uznawana za jedno z poważniejszych naruszeń prawa konkurencji. Ustalając wysokość kary pieniężnej uwzględniono również to, iż celem tego porozumienia było ograniczenie tzw. konkurencji „wewnątrzmarkowej” na wyroby sprzedawane przez EKOMET Sp. z o.o., na skutek czego ceny sprzedaży wyrobów tego przedsiębiorcy mogły kształtować się na rynku na poziomie wyższym, niż w przypadku poddania ich kształtowania swobodnemu mechanizmowi konkurencji.

Wymierzając karę pieniężną na tego przedsiębiorcę wzięto pod uwagę jednakże pewne przesłanki łagodzące wymiar kary pieniężnej. Przede wszystkim uwzględniono przesłankę, iż inicjatorem tego porozumienia, tak, jak to wskazano na wcześniejszych stronach niniejszej decyzji, była EKOMET Sp. z o.o., a nie ten przedsiębiorca.

Ponadto Prezes Urzędu uznał za okoliczność łagodzącą fakt, iż zarzucane stronom tego postępowania porozumienie zostało przez tych przedsiębiorców zaniechane w toku trwania niniejszego postępowania.

Decydując o wymiarze kary pieniężnej nakładanej na tego przedsiębiorcę, Prezes Urzędu uznał jednakże za przesłankę obciążającą fakt, iż przedsiębiorca ten mógł co prawda nie posiadać wiedzy, że postanowienia zawarte w umowie o współpracy zawartej z EKOMET Sp. z o.o. świadczą o zawarciu porozumienia polegającego na ustalaniu cen, niemniej jednak nie może to być usprawiedliwieniem dla tego przedsiębiorcy. Zgodnie z art. 83 Konstytucji RP każdy ma obowiązek przestrzegania prawa Rzeczypospolitej Polskiej. Obowiązek znajomości i przestrzegania prawa ciąży tym bardziej na profesjonalnych uczestnikach rynku, takich, jak uczestnik niniejszego postępowania. Podmioty profesjonalnie działające na rynku powinny przewidzieć, że podejmowane przez nie działania mogą być uznane przez Prezesa Urzędu za niezgodne z przepisami ustawy o

ochronie konkurencji i konsumentów. Podobnie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 05.10.2010r. (sygn. akt XVII Ama 106/08) stwierdził, iż „Brak świadomości uczestniczenia w niedozwolonym porozumieniu w sytuacji, gdy powód jest profesjonalistą, świadczy o lekkomyślnym podejściu do prowadzonej działalności gospodarczej, bez zastanowienia się nad skutkami takiego postępowania”. Dlatego też nawet nieumyślne naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie może być usprawiedliwieniem dla działań tego przedsiębiorcy.

Mając na uwadze powyżej wskazane okoliczności Prezes Urzędu postanowił o nałożeniu na tego przedsiębiorcę kary pieniężnej w wysokości 729 PLN (słownie: siedmiuset dwudziestu dziewięciu złotych), stanowiącej ok. (...) % (tajemnica przedsiębiorcy - załącznik nr 1 do decyzji), kary maksymalnej jaka mogłaby być na niego nałożona za udział w porozumieniu, za które to zobowiązanie odpowiadają solidarnie Andrzej Z. oraz Teresa L.

4. Miarkując wysokość kary pieniężnej nakładanej na Teresę L. prowadzącą wraz z Dorotą Z. oraz Andrzejem Z. działalność gospodarczą jako Firma Handlowa „DARA” s.c. w Przasnyszu, Prezes Urzędu wziął pod uwagę następujące okoliczności.

Postanawiając o wysokości kary pieniężnej Prezes Urzędu wziął pod uwagę przede wszystkim fakt, iż przedsiębiorca uczestniczył w porozumieniu ograniczającym konkurencję mającym na celu ustalanie cen sprzedaży wyrobów produkowanych i sprzedawanych przez EKOMET Sp. z o.o., która to praktyka jest uznawana za jedno z poważniejszych naruszeń prawa konkurencji. Ustalając wysokość kary pieniężnej uwzględniono również to, iż celem tego porozumienia było ograniczenie tzw. konkurencji „wewnątrzmarkowej” na wyroby sprzedawane przez EKOMET Sp. z o.o., na skutek czego ceny sprzedaży wyrobów tego przedsiębiorcy mogły kształtować się na rynku na poziomie wyższym, niż w przypadku poddania ich kształtowania swobodnemu mechanizmowi konkurencji.

Wymierzając karę pieniężną na tego przedsiębiorcę wzięto pod uwagę jednakże pewne przesłanki łagodzące wymiar kary pieniężnej. Przede wszystkim uwzględniono przesłankę, iż inicjatorem tego porozumienia tak, jak to wskazano na wcześniejszych stronach niniejszej decyzji, była EKOMET Sp. z o.o., a nie ten przedsiębiorca.

Ponadto Prezes Urzędu uznał za okoliczność łagodzącą fakt, iż zarzucane stronom tego postępowania porozumienie zostało przez tych przedsiębiorców zaniechane w toku trwania niniejszego postępowania.

Decydując o wymiarze kary pieniężnej nakładanej na tego przedsiębiorcę, Prezes Urzędu uznał jednakże za przesłankę obciążającą fakt, iż przedsiębiorca ten mógł co prawda nie posiadać wiedzy, że postanowienia zawarte w umowie o współpracy zawartej z EKOMET Sp. z o.o. świadczą o zawarciu porozumienia polegającego na ustalaniu cen, niemniej jednak nie może to być usprawiedliwieniem dla tego przedsiębiorcy. Zgodnie z art. 83 Konstytucji RP każdy ma obowiązek przestrzegania prawa Rzeczypospolitej Polskiej. Obowiązek znajomości i przestrzegania prawa ciąży tym bardziej na profesjonalnych uczestnikach rynku, takich, jak uczestnik niniejszego postępowania. Podmioty profesjonalnie działające na rynku powinny przewidzieć, że podejmowane przez nie działania mogą być uznane przez Prezesa Urzędu za niezgodne z przepisami ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Podobnie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 05.10.2010r. (sygn. akt XVII Ama 106/08) stwierdził, iż „Brak świadomości uczestniczenia w niedozwolonym porozumieniu w sytuacji, gdy powód jest profesjonalistą, świadczy o lekkomyślnym podejściu do prowadzonej działalności gospodarczej, bez zastanowienia się nad skutkami takiego postępowania”. Dlatego też nawet nieumyślne naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie może być usprawiedliwieniem dla działań tego przedsiębiorcy.

Mając na uwadze powyżej wskazane okoliczności Prezes Urzędu postanowił o nałożeniu na tego przedsiębiorcę kary pieniężnej w wysokości 751 PLN (słownie: siedmuset pięćdziesięciu jeden złotych), stanowiącej ok. (...) % (tajemnica przedsiębiorcy - załącznik nr 1 do decyzji), kary maksymalnej jaka mogłaby być na niego nałożona za udział w porozumieniu, za które to zobowiązanie odpowiadają solidarnie Dorota Z. oraz Andrzej Z.

5. Miarkując wysokość kary pieniężnej nakładanej na Józefa B. prowadzącego działalność gospodarczą jako Firma Handlowo-Usługowa „Miedź-Pol” w Polanowie, Gmina Samborzec, Prezes Urzędu wziął pod uwagę następujące okoliczności.

Postanawiając o wysokości kary pieniężnej Prezes Urzędu wziął pod uwagę przede wszystkim fakt, iż przedsiębiorca uczestniczył w porozumieniu ograniczającym konkurencję mającym na celu ustalanie cen sprzedaży wyrobów produkowanych i sprzedawanych przez EKOMET Sp. z o.o., która to praktyka jest uznawana za jedno z poważniejszych naruszeń prawa konkurencji. Ustalając wysokość kary pieniężnej uwzględniono również to, iż celem tego porozumienia było ograniczenie tzw. konkurencji „wewnątrzmarkowej” na wyroby sprzedawane przez EKOMET Sp. z o.o., na skutek czego ceny sprzedaży wyrobów tego przedsiębiorcy mogły kształtować się na rynku na poziomie wyższym, niż w przypadku poddania ich kształtowania swobodnemu mechanizmowi konkurencji.

Wymierzając karę pieniężną na tego przedsiębiorcę wzięto pod uwagę jednakże pewne przesłanki łagodzące wymiar kary pieniężnej. Przede wszystkim uwzględniono przesłankę, iż inicjatorem tego porozumienia, tak, jak to wskazano na wcześniejszych stronach niniejszej decyzji, była EKOMET Sp. z o.o., a nie ten przedsiębiorca.

Ponadto Prezes Urzędu uznał za okoliczność łagodzącą fakt, iż zarzucane stronom tego postępowania porozumienie zostało przez tych przedsiębiorców zaniechane w toku trwania niniejszego postępowania.

Decydując o wymiarze kary pieniężnej nakładanej na tego przedsiębiorcę, Prezes Urzędu uznał jednakże za przesłankę obciążającą fakt, iż przedsiębiorca ten mógł co prawda nie posiadać wiedzy, że postanowienia zawarte w umowie o współpracy zawartej z EKOMET Sp. z o.o. świadczą o zawarciu porozumienia polegającego na ustalaniu cen, niemniej jednak nie może to być usprawiedliwieniem dla tego przedsiębiorcy. Zgodnie z art. 83 Konstytucji RP każdy ma obowiązek przestrzegania prawa Rzeczypospolitej Polskiej. Obowiązek znajomości i przestrzegania prawa ciąży tym bardziej na profesjonalnych uczestnikach rynku, takich, jak uczestnik niniejszego postępowania. Podmioty profesjonalnie działające na rynku powinny przewidzieć, że podejmowane przez nie działania mogą być uznane przez Prezesa Urzędu za niezgodne z przepisami ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Podobnie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 05.10.2010r. (sygn. akt XVII Ama 106/08) stwierdził, iż „Brak świadomości uczestniczenia w niedozwolonym porozumieniu w sytuacji, gdy powód jest profesjonalistą, świadczy o lekkomyślnym podejściu do prowadzonej działalności gospodarczej, bez zastanowienia się nad skutkami takiego postępowania”. Dlatego też nawet nieumyślne naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie może być usprawiedliwieniem dla działań tego przedsiębiorcy.

Mając na uwadze powyżej wskazane okoliczności Prezes Urzędu postanowił o nałożeniu na tego przedsiębiorcę kary pieniężnej w wysokości 1.437 PLN (słownie: tysiąca czterystu trzydziestu siedmiu złotych), stanowiącej ok. (...) % (tajemnica przedsiębiorcy - załącznik nr 1 do decyzji), kary maksymalnej jaka mogłaby być na niego nałożona za udział w porozumieniu.

6. Miarkując wysokość kary pieniężnej nakładanej na Andrzeja S. prowadzącego działalność gospodarczą jako Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe „Dombud” w Lipsku, Prezes Urzędu wziął pod uwagę następujące okoliczności.

Postanawiając o wysokości kary pieniężnej Prezes Urzędu wziął pod uwagę przede wszystkim fakt, iż przedsiębiorca uczestniczył w porozumieniu ograniczającym konkurencję mającym na celu ustalanie cen sprzedaży wyrobów produkowanych i sprzedawanych przez EKOMET Sp. z o.o., która to praktyka jest uznawana za jedno z poważniejszych naruszeń prawa konkurencji. Ustalając wysokość kary pieniężnej uwzględniono również to, iż celem tego porozumienia było ograniczenie tzw. konkurencji „wewnątrzmarkowej” na wyroby sprzedawane przez EKOMET Sp. z o.o. na skutek czego ceny sprzedaży wyrobów tego przedsiębiorcy mogły kształtować się na rynku na poziomie wyższym, niż w przypadku poddania ich kształtowania swobodnemu mechanizmowi konkurencji.

Wymierzając karę pieniężną na tego przedsiębiorcę wzięto pod uwagę jednakże pewne przesłanki łagodzące wymiar kary pieniężnej. Przede wszystkim uwzględniono przesłankę, iż inicjatorem tego porozumienia, tak, jak to wskazano na wcześniejszych stronach niniejszej decyzji, była EKOMET Sp. z o.o., a nie ten przedsiębiorca.

Ponadto Prezes Urzędu uznał za okoliczność łagodzącą fakt, iż zarzucane stronom tego postępowania porozumienie zostało przez tych przedsiębiorców zaniechane w toku trwania niniejszego postępowania.

Decydując o wymiarze kary pieniężnej nakładanej na tego przedsiębiorcę, Prezes Urzędu uznał jednakże za przesłankę obciążającą fakt, iż przedsiębiorca ten mógł co prawda nie posiadać wiedzy, że postanowienia zawarte w umowie o współpracy zawartej z EKOMET Sp. z o.o. świadczą o zawarciu porozumienia polegającego na ustalaniu cen, niemniej jednak nie może to być usprawiedliwieniem dla tego przedsiębiorcy. Zgodnie z art. 83 Konstytucji RP każdy ma obowiązek przestrzegania prawa Rzeczypospolitej Polskiej. Obowiązek znajomości i przestrzegania prawa ciąży tym bardziej na profesjonalnych uczestnikach rynku, takich, jak uczestnik niniejszego postępowania. Podmioty profesjonalnie działające na rynku powinny przewidzieć, że podejmowane przez nie działania mogą być uznane przez Prezesa Urzędu za niezgodne z przepisami ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Podobnie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 05.10.2010r. (sygn. akt XVII Ama 106/08) stwierdził, iż „Brak świadomości uczestniczenia w niedozwolonym porozumieniu w sytuacji, gdy powód jest profesjonalistą, świadczy o lekkomyślnym podejściu do prowadzonej działalności gospodarczej, bez zastanowienia się nad skutkami takiego postępowania”. Dlatego też nawet nieumyślne naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie może być usprawiedliwieniem dla działań tego przedsiębiorcy.

Mając na uwadze powyżej wskazane okoliczności Prezes Urzędu postanowił o nałożeniu na tego przedsiębiorcę kary pieniężnej w wysokości 10.476 PLN (słownie: dziesięciu tysięcy czterystu siedemdziesięciu sześciu złotych), stanowiącej ok. (...) % (tajemnica przedsiębiorcy - załącznik nr 1 do decyzji), kary maksymalnej jaka mogłaby być na niego nałożona za udział w porozumieniu.

Stąd też orzeczono jak w punkcie II sentencji decyzji.

Zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów: NBP o/o Warszawa Nr 51101010100078782231000000.

III. Zgodnie z art. 80 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu rozstrzyga o kosztach w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie. W myśl art. 77 tej ustawy, jeżeli postępowanie zostało wszczęte z urzędu i w jego wyniku Prezes Urzędu stwierdził naruszenie przepisów tejże ustawy, przedsiębiorca lub związek przedsiębiorców, który dopuścił się tego naruszenia, zobowiązany jest ponieść koszty postępowania.

Niniejsze postępowanie antymonopolowe zostało wszczęte z urzędu. W jego wyniku Prezes

Urzędu w punkcie I sentencji przedmiotowej decyzji stwierdził naruszenie art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przez strony postępowania wymienione w tym punkcie decyzji. Kosztami niniejszego postępowania są dla Prezesa Urzędu wydatki związane z doręczaniem stronom pism w toku postępowania. W związku z powyższym Prezes Urzędu postanowił obciążyć każdego z przedsiębiorców wymienionego w punkcie III niniejszej decyzji kwotą kosztów w wysokości 17 PLN (słownie: siedemnaście złotych).

W związku z powyższym orzeczono, jak w punkcie III sentencji.

Koszty niniejszego postępowania, przedsiębiorcy wymienieni w punkcie III niniejszej decyzji, obowiązane są wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów: NBP o/o Warszawa Nr 51101010100078782231000000 w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 Kpc – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach.

W przypadku jednak kwestionowania wyłącznie postanowienia o kosztach zawartego w punkcie III niniejszej decyzji, stosownie do art. 81 ust. 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z 479³² § 1 i 2 Kpc, należy wnieść zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach w terminie tygodnia od dnia doręczenia niniejszej decyzji.

Maciej Fragsztajn
Dyrektor Delegatury